دابینکردنی مافە نەتەوایەتییەکانی گەلی کورد لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیکی فێدراڵدا

کوردستان

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بڵاوی دەکاتەوە

ژمارە ٧٣٩، پێنجشەممە ١٥ی سەرماوەزی ١٣٩٧ی هەتاوی، ٦ی دێسامبری ٢٠١٨

www.kurdistanmedia.com

ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران:
هەموو ڕۆڵەکانی کورد کە بۆ پرسی کورد و دوارۆژی وڵات بە پەرۆشن
بە یەکگرتوویی تەواوەوە پشتی ناوەند بگرن
٢

حیزبی دێموکرات ڕۆژی ١٦ی سەرماوەزی وەک ڕۆژی کەمئەندامانی حیزب دیاری کرد
٢

حیزبی دێموکرات:
لە نەزەری ئێمەوە هیچ شتێک بۆ یەکگرتنەوە کۆسپ نییە
٣

مستەفا هیجری:
دوکتور قاسملوو
یەکێک بوو لە...
٤

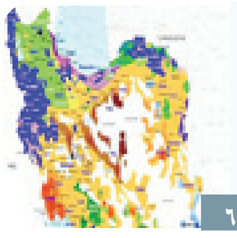
لێکتێگەیشتنامەی
١٠ حیزب و چەند
سەرنجێک
٦

پێشمەرگە دینامیزمی
وەگەڕخستنی ئیرادەی
گەل بۆ...
٨

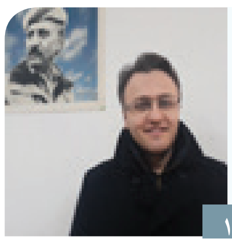
وتووێژی کوردستان
لەگەڵ
ئاسۆ ساڵح
١٠

کەمئەندامانی نێو شۆڕش
مامۆستایانی دەرسی باوەڕمەندی و فیداکارین

بە مەبەستی ئەمەگناسی و ڕێزگرتن لە تێکۆشانی کەمئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، حیزبی دێموکرات ڕۆژی ١٦ی سەرماوەزی وەک ڕۆژی کەمئەندامانی حیزب دیاری کرد.

بەپێی ڕاگەیەندراوێک کە ناوەندی سیاسیی حیزب بڵاوی کردۆتەوە ئەم بڕیارە نوێیە بۆ ئەمەگناسی دەربڕین و ڕێزگرتن لە تێکۆشانی هەموو ئەو هاوڕێیانەیە کە لە ڕەوتی خەبات و تێکۆشان، لەپێناو ئامانجەکانی نەتەوەی کورد و لە ڕیزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا، چ بەشێوەی تێرۆر، پیلانی جۆراوجۆری جینایەتکارانی ڕێژیم، یا لە سەنگەری بەرگری بەرانبەر بە نەیارانی کورددا ئەندامێک یا چەند ئەندامی جەستەیان لەدەست داوە و لەگەڵ ژیانی کەمئەندامی بەرەوڕوو بوون، بەڵام کەمئەندامبوون نەیتوانیوە بەربەست بێ لە درێژەدان بە تێکۆشان و تەنانەت بیروباوەڕی ئازادیخوازانەیان پتەوتر و ئیرادەیان لێبڕاوانەتر بووە،ئەم ڕۆژە وەک ڕۆژی کەمئەندامانی حیزب دیاری کراوە.

هەروەها تێیدا هاتووە: "ڕۆژی ١٦ی سەرماوز وەک ڕۆژی کەمئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ڕادەگەیەنین. ڕۆژێک کە لەودا هاوڕێی تێکۆشەر و ئەندامی ڕێبەرایەتی حیزبەکەمان کاک حەسەن شیوەسەڵی لە ١٦ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٦٦ی هەتاویدا لە پیلانێکی داڕێژراوی ڕێژیمی جینایەتکاری کۆماری ئیسلامی ئێراندا تیرۆر و لە ئاکامدا زۆربەی ئەندامەکانی هەستیاری سەروڕووی زیانیان پێ گەیشت و هەر دوو دەست و هەر دوو چاویشی لەدەست دا".

هەر لەمبارەوە و ڕێکەوتی ١٠ی سەرماوەزی ١٣٩٧ی هەتاوی ناوەندی سیاسی پەیامێکی بەمەبەستی ڕێزگرتن و ئەمەگناسی دەربڕین بەرانبەر بە کەمئەندامانی حیزبی دێموکرات و بنەماڵەی شەهیدان بلاو کردەوە کە لە بەشێکیدا هاتووە: " چەند تاڵە کاتێک کە هاوڕێ و هاوسەنگەرێک یان تەنانەت کەسێکی دیکە لە دیدە و دیتن بێبەش دەکرێ، دوونیای ڕوون و دیمەنی منداڵەکانی نابینێ و ناچار ڕوو و ڕواڵەتی جگەرگۆشەکانی لە زێهنی خۆی و عالەمی خەیاڵدا وێنا دەکا. پێی نەبێ، پێ هەڵگرتن فێری منداڵەکەی بکا، یان دەستی نەبێ بەسەر ڕۆڵەکانیدا بکێشێ ئەوە ئەو کەمئەندامانەن ئەو دەردە دەچێژن و لەگەڵ ئەم ئازارانە هەڵدەکەن".

ڕوو لە خەڵکی کوردستان و سەبارەت بە شەهیدانیش ڕایانگەیاندووە: "شەهیدان سیمبۆلی فیداکاری و خۆبەخشینن لە پێناو نەتەوەکەیان و خاک و خەڵکی کوردستان بۆیە کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان لەبەرانبەر ئەو بەخشە گەورە و گرانەدا سەری ڕێز و نەوازش دادەنەوێنن و ئەمەگناسی بەرانبەر بە شەهیدان و ڕاگەیشتن بە بنەماڵەکانیان بە ئەرکی نیشتمانی خۆیان دەزانن و درێژەدانی ڕێگایان بە باشترین پاداش سەلماندووە".

لە کۆتاییەکەشیدا و ڕوو لە خەڵکی کوردستان و وەک وەبیرهێنانەوەیەک هاتووە: "پێڕاگەیشتن بە بنەماڵە و جگەرگۆشەکانی کەمئەندامان نەک هەر ئەرکێکی نیشتمانییە بەڵکوو ئەرکێکی ئینسانی و ئەخلاقی هاوسەنگەران و هاوبیران و هاوئامانج و تێکڕایی خەڵکی کوردستانە، ڕاستە ئەو ئەرکانە لە پێشدا بەرەوڕووی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران دەبێتەوە کە خاوەندارەتی شەهیدان و کەمئەندامانی دەکا؛ بەڵام مادام ئەرکەکە ئەرکێکی نیشتمانی- ئینسانی و ئەخلاقی و شۆڕشگێڕییە هەموو تاکەکانی کۆمەڵگا دەگرێتەوە. ئەوەش بەزەیی نییە چوونکە کەمئەندامان لەوە گەورەترن ئێمەمانان بەزەییمان پێیان دابێ بەڵکوو ئەوان فیداکار و جەستەبەخش و قارەمانانی نەتەوەکەمانن کە هەموو لایەکمان دەبێ دەرسی باوەڕمەندی و فیداکارییان لێ فێربین و لە هەمان کاتدا ئەرکە نیشتمانی – ئینسانی، ئەخلاقی و شۆڕشگێڕانەمان بەجێ بێنین و ئەمەگناسیمان بەرانبەریان دەربڕین. کاتی ئەوەیە سەرلەنوێ بەڵێنییەکانمان بەرانبەریان نوێ کەینەوە و پێیان بڵێین ئێوە بۆ ئێمە نموونەی فیداکارین، وەرەی بەرزو باوەڕی پتەوتان هاندەری برینی ڕێگای گەیشتن بە ئامانجمانە و جێگاتان لە گۆڕەپانی خەبات، دیار و بیرتان ڕێنوێنی ڕێگامانە. با هەوڵ بدەین دەرەتانی ئەو ڕێزگرتن و ئەمەگناسییە پێک بێنین و بە باوەڕەوە ئەرکەکانمان لەو پێوەندییەدا بەجێ بێنین، بەو هیوایە".

خوێنەرانی خۆشەویستی "کوردستان"، دەقی تەواوی پەیام و ڕاگەیەندراوی ناوەندی سیاسی حیزب لەمبارەوە ، لەم ژمارەی کوردستان دەخرێتە بەر دیدی ئێوەی خۆشەویست.

پەیڤ

تێکئاڵانی باڵای شاخ و گیانفیدایی پێشمەرگە

کەریم پەرویزی

پێشمەرگە ئەو ئیرادەیەیە کە لە ڕەگی مێژووی پڕشانازیی نەتەوەیەک و بڕوای پیرۆزی مرۆڤێک و هیوا بەدوارۆژی نەوەیەک سەرچاوە دەگرێ. ئیرادەیەکی لەم چەشنە نە دەتوانێ بە چۆکدا بێ و نە دەکرێ تووشی قۆزاخەی دۆگماتیزم ببێتەوە.

پێشمەرگە لە نێو نەتەوەیەکدا سەر هەڵ دەدا کە نیشتمانەکەی بە زەبری ڕم و پۆتین خراوەتە ژێردەستی دەسەڵاتێکی ستەمکار و دەنگی بەرزی ئازادیخوازی تێدا دیل کراوە، بۆیە ئەم نەتەوەیە دەیەوێ کە نیشتمانەکەی ئاوەدان بکاتەوە و بە دەنگی زوڵاڵی خەباتکاری و ڕزگار و یەکسانیخوازی، داهاتوویەکی گەش و پێشکەوتوو بونیات بنێ و وەدی بێنێ.

ئەم نەتەوەیە لەم پێناوەدا دەیان و سەدان ساڵە کە تێدەکۆشێ و خەبات دەکا و قوربانی دەدا، بۆیە ئیرادەیەکی لەگیران نەهاتوو و کۆڵنەدەرانەی لە نێو نەوە بەدوای نەوەدا تێدا بەهێزو بەهێزتر دەبێ.

ئەم ئیرادەیە، ئیرادەیەکی دەرەکی نییە و هەڵقوڵاوی نێو ناخ و کۆنەستی ئەم نەتەوەیەیە، بۆیە بە هیچ چەک و زەبر و زەنگێک تووشی داڕمان نابێ و پتەوتر لە جاران و گەشاوەتر لە قۆناخەکانی پێشوو پەرە دەگرێ.

ئەم ئیرادەیە، لە باڵای بەرز و پێداگریی هەرمانیی شاخدا هێما و وره دەگرێ و شاخ دەبێ بە سەمبۆل و هێما بۆ وەها ئیرادەیەک کە دەتوانین ناوی لێ بنێین ئیرادەی قەت چۆکدانەدان و خولیابەخشین. هێما و سیمایەک کە لە شاخدا خۆی دەبینێتەوە کە دەیەوێ زایەڵەی دەنگی مێژوو و حەزی هەرمانی چێژبەخشین و ژیان بەرهەمهێنانەوە بێ. شاخ دەبێ بە سیمای بەهەیبەتی ئیرادەی ئازادی و خۆسەلماندن و ژیانەوە.

بەم پێیە، مرۆڤی کورد، ئەو ڕۆڵە وشیارانەی کە تەپوتۆزو قۆزاخەی تەنیوی دەستی نەزانی و نەزانپەرستی و کۆیلەتی فڕێ دەدەن و دڕ بە تەمومژی تاریکپەرستی دەدەن، سیما و ناوی پێشمەرگە وەکوو خەڵاتی ئیرادەی نەتەوەیی وەردەگرن و دەبن بەوانەی کە هەرگیز لەبیر ناکرێن.

لێرەدایە کە پێشمەرگە بە هیواوەرگرتن و دڵدان بە هەیبەتی ورەدەری و خولیابەخشیی شاخ، عاشقی باڵای شاخ دەبێ و ئیرادەی لێوەردەگرێ و پێشمەرگە و شاخ تێکدەئاڵێن؛ بۆیە لە مێژووی ئەم گەلە و ئەم خەباتەدا، شاخ و پێشمەرگە وەها تێک دەئاڵێن کە بۆت لێک جیا نابنەوە و هەر کە ناوی شاخ دێنێ پێشمەرگەت وەبیر دێتەوە و بەپێچەوانەش. قۆناخی نوێی خەباتی گەلەکەمان،

درێژە لە لاپەڕەی ٣

ئامریکا:
کۆماری ئیسلامی بەئاشکرا بڕیارنامەکانی شۆرای ئەمنیەت پێشێل دەکات

مایک پۆمپێئۆ وەزیری دەرەوەی ئامریکا لە ئاخاوتنێکی تایبەتدا جارێکی تر باسی لە مەترسییەکانی کۆماری ئیسلامی کرد و ڕایگەیاند: تاران بە ئاشکرا بڕیارنامەکانی شۆرای ئەمنیەتی نەتەوە یەکگرتووەکان پێشێل دەکات و تاقمە تێرۆریستییەکان پڕچەک دەکات.

ڕۆژی سێشەممە ڕێکەوتی ١٤ی سەرماوەز، پۆمپێئۆ لە ئاخاوتنێکدا لە دامەزراوەی مارشاڵ لە بروکسێل ڕایگەیاند: "کۆماری ئیسلامی پاش بەرجام، بۆ کۆمەڵگای جیهانی نەگەڕایەوە و ئەو پارەی کە لەم بوارەدا وەدەستی کەوت ڕادەستی گرووپ و تاقمە تێرۆریستییەکانی کرد".

ناوبراو وتوویەتی: "ڕێژیمی تاران شارۆمەندانی ئامریکایی بە بارمتە گرتووە، بە ئاشکرا بڕیارنامەکانی شۆرای ئەمنیەتی پێشێل کردووە، سەبارەت بە بەرنامە ناوکییەکانی درۆ دەکات، بەردەوام هەوڵی دەورلێدانەوەی تەحریمەکان دەدات و لە نوێترین نموونەشدا بڕیارنامەی ٢٢٣١ی شۆرای ئەمنیەتی بە تاقیکردنەوەی مووشەکی بالستیکی پێشێل کردووە".

ئەم ئاخاوتنەی پۆمپێئۆ دوابەدوای دانیشتنی شۆرای ئەمنیەت سەبارەت بە تاوتوێ کردنی بەرنامە مووشەکییەکانی کۆماری ئیسلامی هاتنە ئاراوە کە تێیدا نیکی هیلی نوێنەری ئامریکا لەم شۆرا، باسی لە مەترسیداربوونی تاقیکارییە مووشەکییەکانی تاران کردووە و وتوویەتی: دوور لە چاوەڕوانی نەبوو کە ئێران کارێکی لەم شێوەیە بکات.

وتوویشیەتی: کۆمەڵگەی جیهانی نابێ لە ئاست پێشێلکارییەکانی کۆماری ئیسلامی بێدەنگ بێت و دەبێ ئەم پێشێلکارییانەی تاران یەکدەنگ و هاوهەڵوێست مەحکووم بکرێت و دژکردەوەی شیاوی بەرامبەر بگیرێتە بەر.

هاوکات دەوڵەتی ئامریکا بڕیاری داوە ناوگرووپێکی فڕۆکەهەڵگری خۆی لە چەند ڕۆژی داهاتوودا لە ئاوەکانی کەنداو جێگیر بکات؛ بە پێی دوایین هەواڵەکان ناوی فڕۆکەهەڵگری "یوئێس‌ئێس جان سی. ستێنیس" و کەشتییە سەربازییەکانی هاوڕێی تا کۆتایی ئەم حەوتووە لە کەنداودا جێگیر دەبن.

ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران:
هەموو ڕۆڵەکانی کورد کە بۆ پرسی کورد و دوارۆژی وڵات بە پەرۆشن بە یەکگرتوویی تەواوەوە پشتی ناوەند بگرن

ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران
Cooperation Center of Iranian Kurdistan's Political Parties.
مرکز همکاری احزاب کردستان ایران

ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران لە نوێترین دانیشتنی خۆیدا سەبارەت بە دوائاڵوگۆڕەکانی کوردستان و ناوچە و ئێران بیروڕایان گۆڕییەوە و تێیدا وێڕای دەربڕینی پێزانین بەرامبەر بە خەباتی بێوچانی ڕۆڵەکانی گەل داوایان لە هەموو گەلی کورد کرد کە ببنە پشتوپەنای ناوەند.

دەقی ڕاگەیەندراوەکە:

ڕاگەیەندراوی ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران

ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران ڕۆژی شەممە ڕێکەوتی ٣ی سەرماوەزی ١٣٩٧ی هەتاوی بەرامبەر بە ٢٤ی نۆوامبری٢٠١٨ی زایینی کۆبوونەوەیەکی بە بەشداری بەرپرسانی باڵای حیزبەکانی کوردستانی ئێران بە خانەخوێیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران پێکهێنا.

لەم کۆبوونەوەیەدا سەرەتا لە لایەن بەڕێز مستەفا هیجری لێپرسراوی گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، بەخێرهاتنی هەیئەتەکانی بەشدار لە کۆبوونەوەکە کرا و بە ڕاگرتنی خولەکێک بێدەنگی و بە پێوەوەستان بۆ ڕێزگرتن لە شەهیدانی ئەم دواییانەی کوردستانی ڕۆژهەڵات و تێکۆشەرانی ئازادیخوازی گەلانی ئێران دەستی بە کارەکانی کرد.

لێپرسراوی گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە باسێکی سیاسی و گشتیدا ئاماژەی بە وەزعی هەنووکەیی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران و ئاکامەکانی ئەو گەمارۆیانەی خراوەتە سەر ڕێژیم ودۆخی نالەباری ئابووری وڵات و دابەزینی ئیمکاناتی ژیانی خەڵک و فسادی ماڵی و ئەو فشارە نێوخۆیی و دەرەکییانەی سەر ڕێژیم کرد و پێویستی بەهێزترکردنی هاوکاری حیزبەکانی کوردستانی ئێرانی بە ئەرکێکی گرینگ و شوێندانەر لەسەر ڕەوتی ڕووداوەکان زانی.

هەر لەو پێوەندییەدا ڕەوتی کار و چالاکییەکانی ناوندی هاوکاری حیزبەکانی کوردستانی ئێران لە ماوەی ڕابردوو، مووشەکبارانی بارەگاکانیان و ئێعدامی پۆلێک لە چالاکانی سیاسی کورد لە لایەن کۆماری ئیسلامی لە مانگی خەرمانانی ئەمساڵدا کەوتە بەرباس و وێڕای سوپاس و پێزانینی بەشداران لەسەر درێژەدان بە کاری ناوەند پێداگیرایەوە، بە تایبەت ئەو یەکگرتوویی و هاودەنگی و هاوهەڵوێستییەی کە مانگرتنە سەرانسەری و مێژووییەی ٢١ی خەرمانانی ئەمساڵ کە لاپەڕەیەکی پڕ لە شانازی خستە سەر کارنامەی خەباتی کورد لە کوردستانی ئێران، بە ئاکامی ئەو هاودەنگی و هاوهەڵوێستییە گشتییەی حیزب و لایەنەکانی کوردستانی ئێران دانرا.

ڕای کۆبوونەوە دەربڕی پێداگری لەسەر درێژەی ئەم هاوکاری و هاوهەڵوێستییە بوو و ناوەند پێزانین و ئەمەگناسی خۆی بۆ کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان دووپات کردەوە و سڵاو و ڕێزی تایبەتی ئاراستەی زیندانیانی سیاسی و دەستگیرکراوانی ئەم حەرەکەتە یەکگرتووانەیە کرد کە بەرانبەر بە سیاسەتی زۆردارانەی کۆماری ئیسلامی ئێران خاوەن هەڵوێست و ئیرادەی شۆڕشگێرانە بوون.

لە چوارچێوەی باس و لێکدانەوەکانی لێپرسراوی گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا هەیئەتەکانی هەرکام لە ئەندامانی ناوەند وێڕای تەئیدی باس و بابەتەکانی پێشکەشکراو راوبۆچوونی خۆیان بۆ دەوڵەمەندترکردنی باسەکە خستە بەرچاوی بەشدارانی کۆبوونەوەکە.

کۆبوونەوەکە بەو ئاکامە گەیشت کە ناوەندی هاوکاری حیزبەکانی کوردستانی ئێران وێڕای درێژەدان بە کار و چالاکییەکانیان، بە مەبەستی بەهێزترکردنی ناوەند لە هەموو شێوەکانی خەباتی ڕەوا و سەردەمییانە لە نێوخۆی وڵات و لە دەرەوەی وڵات کەڵک وەربگرن، لەم ڕاستایەدا بانگهێشتی هەموو ڕۆڵەکانی کورد کە بۆ پرسی کورد و دوارۆژی وڵات بە پەرۆشن کرد کە بە یەکگرتوویی تەواوەوە پشتی ناوەند بگرن و لە دژی سەرکوت و زۆرداریيەکانی ڕێژیم بوەستنەوە.

لە کۆتایی کاری کۆبوونەوەکەدا بڕیار درا ناوەندی هاوکاری حیزبەکانی کوردستانی ئێران، هەوڵ بدا لە ماوەیەکی دیاریکراودا پلاتفۆرمی خۆی بۆ هەر ئەگەرێک و ئەو ئاڵوگۆڕانەی کە چاوەڕوان دەکرێ لە ئێراندا ڕوو بدا، ئامادە بکا و بە ئاگاداری خەڵکی تێکۆشەری کورد، حیزبەکانی ئۆپۆزسیۆنی ئێرانی و کۆڕ و کۆمەڵانی نێونەتەوەیی بگەیەنێ.

بۆ ئەنجامی خێرای ئەو ئەرکانە بڕیار درا، هەیئەتە نوێنەرایەتییەکانی ناوەند بە کارێکی پڕاوپڕ و پێوەندی نزیکتر لەگەڵ ڕێبەری و بەرپرسانی یەکەمی حیزبەکانی بەشدار، میکانیزمی پێویست لە هەر بوارێکدا دیاری بکەن.

لەو کۆبوونەوەیەدا هەریەک لەبەڕێزان کاک عومەر ئیلخانی زادە سکرتێری گشتی کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان، کاک مستەفا مەولوودی سکرتێری گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستان، کاک ساڵح شەریفی ئەندامی دەفتەری سیاسیی کۆمەڵەی شۆڕشگێری زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران بە نوێنەرایەتی بەڕێز کاک عەبدوڵلا موهتەدی سکرتێری گشتی کۆمەڵەی شورشگێری زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران، کاک سەید کامیل نوورانی فەرد ئەندامی دەفتەری سیاسیی سازمانی خەباتی کوردستانی ئێران بە نوێنەرایەتی کاک باباشێخ حسەینی سکرتێری گشتی سازمانی خەباتی کوردستانی ئێران کە سەرۆکایەتی شاندەکانی بەشدار لە کۆبوونەوەکەیان دەکرد لە چوارچێوەی باس و بابەتەکانی کۆبوونەوەکەدا و هەروەها بڕیار و ڕاسپاردەکانی ناوەندی هاوکاری حیزبەکانی کوردستانی ئێران شرۆڤەی دوایین گۆڕانکارییەکانی پێوەندییدار بە پرسی کوردیان کرد و هاودەنگی و هاوهەڵوێستی ناوەندی هاوکاری و هەروەها یەکگوتاری بزاڤی کوردییان بە پێویستیەکی هەنووکەیی زانی.

ناوەندی هاوکاری حیزبەکانی کوردستانی ئێران
٣/٩/١٣٩٧ی هەتاوی
٢٤/١١/٢٠١٨ی زایینی

حیزبی دێموکرات:
دەرسی باوەڕمەندی و فیداکاری لە کەمئەندامان فێر بین

ناوەندی سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بە مەبەستی ڕێزگرتن لە بنەماڵەی کەمئەندامانی حیزبی دێموکرات و بنەماڵەی شەهیدان پەیامێکی بڵاو کردەوە.

دەقی ئەم پەیامە بەم چەشنەیە:

لەپێناو ڕێزگرتن و ئەمەگناسی دەربڕین بەرانبەر بە کەمئەندامانی حیزب

مێژووی جووڵانەوە و خەباتی نەتەوەی کورد بۆ گەیشتن بە ماف و ئازادییەکان و دابینبوونی مافی نەتەوایەتی کورد، بەرزی و نزمی جۆراوجۆری لە لاپەڕەکانی خۆیدا تۆمار کردووە.

بەردەوامی ڕەوتی ئەو خەبات و خۆڕاگرییە کە هەڵقوڵاوی ئیرادەی نەتەوەیەکی ماف پێشێلکراو و ژێردەستەیە بە خوێنی هەزاران تێکۆشەری کورد ڕەنگاوە کە گیانی خۆیان لەپێناو گەیشتن بە ئازادی و مافی نەتەوایەتی کورددا بە سەخاوەتەوە بەخشیوە و هەر بەم خوێنانە بەڵگەی ڕەوایی خەباتەکە و بەرحەقبوونی مافەکانمان سەلمێنراو و مۆر کراوە.

هەروەها بە هەزاران تێکۆشەری نەتەوەکەمان لە بڕگەکانی مێژووی ئەو خەبات و خۆڕاگرییەدا کەوتنە بەر تیغ و تیر و تیرۆری جینایەتکارانی ڕێژیم و بەشێک یان چەند ئەندامی جەستەیان لەدەست داوە و بەداخەوە ژمارەیان زۆرە کە نموونەی بەرچاوی ئەم تیرۆر و کەمئەندام کردنە تێکۆشەری دێرین و کەسایەتی ناسراوی نەتەوەکەمان کاک مەلا "حەسەن شیوەسەڵی"یە، کە بە کەمئەندامی بەڵام بە باوەڕمەندی بە ڕەوایی ماف و ئازادییەکانی نەتەوەکەیان ژیانێکی نەک ئاسایی بەڵکوو پڕ لە نەهامەتی و ئێش و ئازار تێپەڕ دەکەن.

زیاتر لەوە ئەو تایبەتمەندییە تاڵەی جەستەیی شوێنەواری نەرێنی لەسەر دڵ و دەروونیان داناوە لەگەڵ هەلومەرجێکی ژیان هەڵدەکەن کە تەنیا کەمئەندامان دەتوانن هەستی پێ بکەن و لە نێوەڕۆکی پڕئازاری ئەو حاڵەتانە تێ بگەن.

زۆربەی کەمئەندامان وێڕای هەر کەسێکی ئاسایی خاوەن خێزان و منداڵن کە بەهۆی کەمئەندامیی جەستەیی و نالەباریی باری دەروونی، نە دەتوانن بەشێوەی ئاسایی و بەدڵی خۆیان بە بنەماڵەکانیان ڕابگەن و نە ئەو کارە بۆ دابینبوونی بژێوی ژیانی بنەماڵەیان بکەن کە پێشتر کردوویانە و ئەوەش بە نۆرەی خۆی ئازاردەری دڵ و دەروونیانە.

بەو حاڵەش تەسلیمی ئەو هەلومەرجە دژوارە نەبوون و سەربەرزانە درێژە بە تێکۆشان و ژیانیان دەدەن.

چەند تاڵە کاتێک کە هاوڕێ و هاوسەنگەرێک یان تەنانەت کەسێکی دیکە لە دیدە و دیتن بێبەش دەکرێ، دوونیای ڕوون و دیمەنی منداڵەکانی نابینێ و ناچار ڕوو و ڕواڵەتی جگەرگۆشەکانی لە زێهنی خۆی و عالەمی خەیاڵدا وێنا دەکا. پێی نەبێ، پێ هەڵگرتن فێری منداڵەکەی بکا، یان دەستی نەبێ بەسەر ڕۆڵەکانیدا بکێشێ ئەوە ئەو کەمئەندامانەن ئەو دەردە دەچێژن و لەگەڵ ئەم ئازارانە هەڵدەکەن.

شەهیدان سیمبولی فیداکاری و خۆبەخشینن لەپێناو نەتەوەکەیان و خاک و خەڵکی کوردستان بۆیە کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان لەبەرانبەر ئەو بەخششە گەورە و گرانەدا سەری ڕێز و نەوازش دادەنەوێنن و ئەمەگناسی بەرانبەر بە شەهیدان و ڕاگەیشتن بە بنەماڵەکانیان بە ئەرکی نیشتمانی خۆیان دەزانن و درێژەدانی ڕێگایان بە باشترین پاداش سەلماندووە.

هەر بەو پێیە ئەو ئەمەگناسی و ڕێزدانانە بەرانبەر بە کەمئەندامانیش کە چەند ئەندامی جەستەیان بە بارەگای ئازادی و مافی نەتەوایەتی کورد بەخشیوە پێویستە بە ئەرکێکی نیشتمانی دابنرێ.

ئاخر کەمئەندامان ڕاستە لە ژیاندا ماون بەڵام لەگەڵ ژان و ئازار و نەهامەتێک هەڵدەکەن کە ڕەنگە ڕۆژانە دەردی نزیک لە مەرگ و شەهیدبوون بچێژن و سەرلەنوێ بۆ ژیانی پڕ ژانی کەمئەندامەتی تێهەڵچنەوە.

هەروەها پێڕاگەیشتن بە بنەماڵە و جگەرگۆشەکانی کەمئەندامان نەک هەر ئەرکێکی نیشتمانییە بەڵکوو ئەرکێکی ئینسانی و ئەخلاقی هاوسەنگەران و هاوبیران و هاوئامانج و تێکڕایی خەڵکی کوردستانە، ڕاستە ئەو ئەرکانە لە پێشدا بەرەوڕووی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران دەبێتەوە کە خاوەندارەتی شەهیدان و کەمئەندامانی دەکا؛ بەڵام مادام ئەرکەکە ئەرکێکی نیشتمانی- ئینسانی و ئەخلاقی و شۆڕشگێڕییە هەموو تاکەکانی کۆمەڵگا دەگرێتەوە. ئەوەش بەزەیی نییە چوونکە کەمئەندامان لەوە گەورەترن ئێمەمانان بەزەییمان پێیان دابێ بەڵکوو ئەوان فیداکار و جەستەبەخش و قارەمانانی نەتەوەکەمانن کە هەموو لایەکمان دەبێ دەرسی باوەڕمەندی و فیداکارییان لێ فێربین و لە هەمان کاتدا ئەرکە نیشتمانی – ئینسانی، ئەخلاقی و شۆڕشگێڕانەمان بەجێ بێنین و ئەمەگناسیمان بەرانبەریان دەربڕین.

کاتێ ئەوەیە سەرلەنوێ بەڵێنییەکانمان بەرانبەریان نوێ کەینەوە و پێیان بڵێین ئێوە بۆ ئێمە نموونەی فیداکارین، ورەی بەرزو باوەڕی پتەوتان هاندەری بڕینی ڕێگای گەیشتن بە ئامانجمانە و جێگاتان لە گۆڕەپانی خەبات، دیار و بیرتان ڕێنوێنی ڕێگامانە. باهەوڵ بدەین دەرەتانی ئەو ڕێزگرتن و ئەمەگناسییە پێک بێنین و بە باوەڕەوە ئەرکەکانمان لەو پێوەندییەدا بەجێ بێنین، بەو هیوایە.

ناوەندی سیاسی

حیزبی دێموکرات ڕۆژی ١٦ی سەرماوەزی وەک ڕۆژی کەمئەندامانی حیزب دیاری کرد

بە مەبەستی ئەمەگناسی و ڕێز گرتن لە تێکۆشانی کەمئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، حیزبی دێموکرات ڕۆژی ١٦ی سەرماوەزی وەک ڕۆژی کەمئەندامانی حیزب دیاری کرد.

دەقی ڕاگەیەندراوەکە بەم چەشنەیە:

ڕاگەیەندراوی ناوەندی سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

بۆ ئاگاداری هەموو لایەک، کادر و پێشمەرگە و ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بە تایبەت کەمئەندامانی حیزب، ڕادەگەیەنین کە بۆ ئەمەگناسی دەربڕین و ڕێزگرتن لە تێکۆشانی هەموو ئەو هاوڕێیانەی کە لە ڕەوتی خەبات و تێکۆشان، لەپێناو ئامانجەکانی نەتەوەی کورد و لە ڕیزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا، چ بەشێوەی تیرۆر، پیلانی جۆراوجۆری جینایەتکارانی ڕێژیم، یا لە سەنگەری بەرگری بەرانبەر بە نەیارانی کورددا ئەندامێک یا چەند ئەندامی جەستەیان لەدەست داوە و لەگەڵ ژیانی کەمئەندامی بەرەوڕوو بوون، بەڵام کەمئەندامبوون نەیتوانیوە بەربەست بێ لە درێژەدان بە تێکۆشان و تەنانەت بیروباوەڕی ئازادیخوازانەیان پتەوتر و ئیرادەیان لێبڕاوانەتر بووە، حیزبی دێموکرات ڕۆژێک وەک ڕۆژی کەمئەندامانی حیزب دیاری دەکا.

هەرچەند ئەمەگناسی دەربڕین و ڕێزگرتن لە جەستە بەخشانی حیزبەکەمان، ئەرکی هەموو کات و هەموو ڕۆژەکانی ساڵ و هەموو تاکەکانی کۆمەڵی کوردەواری بەتایبەت ئەرکی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانە بەم حاڵەش بۆ ئەوەی لە ڕۆژێکی دیاریکراودا ئەمەگناسییەک و ڕێزگرتنێکی تێکڕایی بێنینە ئاراوە کە شایانی تێکۆشەرانی جەستەبەخش بێ، ڕۆژی ١٦ی سەرماوەز وەک ڕۆژی کەمئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ڕادەگەیەنین. ڕۆژێک کە لەودا هاوڕێی تێکۆشەر و ئەندامی ڕێبەرایەتی حیزبەکەمان کاک حەسەن شیوەسەڵی لە ١٦ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٦٦ی هەتاویدا لە پیلانێکی داڕێژراوی ڕێژیمی جینایەتکاری کۆماری ئیسلامی ئێراندا تیرۆر و لە ئاکامدا زۆربەی ئەندامەکانی هەستیاری سەروڕووی زیانیان پێ گەیشت و هەر دوو دەست و هەر دوو چاویشی لەدەست دا. دیاریکردنی ڕۆژێک بۆ ئەمەگناسی دەربڕین و ڕێزدانان بۆ ڕابردووی تێکۆشانی ئەم بەشە لە تێکۆشەرانی دێمۆکرات تەنیا گۆشەیەک لەو ئەرکانەیە کە بەرانبەر بە جەستەبەخشانی حیزبەکەمان لە ئەستۆمانە. چوونکە زۆر ئەرکی دیکەی نیشتمانی، هاوڕێیەتی، ئینسانی و ئەخلاقیشمان هەیە کە پێویستە لە ئەنجامدانیاندا شێلگیر و بەردەوام بین.

هیواداریـن بەسەرکەوتنی خەبات و وەدیهێنانی ئامانجەکانمان ڕۆڵەکانی نەتەوەی کورد لەگەڵ ژیانێکی ئەوتۆ بەرەوڕوو نەبنەوە.

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
ناوەندی سیاسی
١٣ی سەرماوەزی ١٣٩٧ی هەتاوی
٤ی دێسامبری ٢٠١٨ی زایینی

حیزبی دێموکرات:
لە نەزەری ئێمەوە هیچ شتێک بۆ یەکگرتنەوە کۆسپ نییە

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، لەبارەی پرۆسەی یەکگرتنەوە لەگەڵ هاوڕێیانی پێشوو، ڕوونکردنەوەیەکی بڵاو کردەوە.

دەقی ڕوونکردنەوەکە بەم چەشنەیە:

ڕوونکردنەوەیەک لەسەر بڵاوکردنەوەی بابەتێکی بەرپرسی هەیئەتی هاوڕێیانی پێشوو

ڕۆژی دووشەممە ڕێکەوتی ٢٨ی خەزەڵوەری ١٣٩٧ی هەتاوی بەرانبەر بە (٢٠١٨/١١/١٩) کاک کەماڵ کەریمی، بەرپرسی هەیئەتی دیالۆگی یەکگرتنەوەی هاوڕێیانی پێشوو بابەتێکی بڵاو کردووەتەوە، لەو بابەتەدا هۆکاری وەستاندنی ڕەوتی دانیشتنەکانی تایبەت بە یەکگرتنەوەی ڕیزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران گێڕاوەتەوە بۆ گۆڕانکارییەکانی کۆنگرەی ١٦هەمی حیزبی دێموکرات.

لەو پێوەندییەدا بە پێویستی دەزانین ڕوونکردنەوەیەک بۆ ڕای گشتی، خەڵکی کوردستان و هەموو دۆستان و ئۆگرانی یەکگرتنەوەی ڕیزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بدەین و ڕاستیی ئەو پرسە گرینگە وەک خۆی بخەینە بەر دیدی ڕای گشتی.

لە ڕەوتی دانیشتنی چەند ساڵەدا، ڕێبەریی حیزبی دێموکرتی کوردستانی ئێران بۆ بە ئاکام گەیاندنی ئەو پرۆسەیە لە هیچ هەوڵ و تەقەلایەک کۆتایی نەکرد هەتا گەیشتینە ئەو ئاستەی کە لە بەرەبەری کۆنگرەی ١٦هەمی حیزب، لە دانیشتنێکی فەرمیماندا کە لە لای ئەوان پێکهات؛ ئێمە داوامان لێکردن لەسەر ئاکامی وتووێژکان و ئەو خاڵانەی کە لەسەری هاوڕاین، با بڕیاری کۆتایی بدەین، دوای ئەوە لەسەر قۆناغی دیکەی پرۆسەی یەکگرتنەوە کە هەنگاوەکانی ڕەوتەکەی خێراتر دەکرد، قسە بکەین. بەداخەوە پێچەوانەی پێداگرییەکانی ئێمە وڵامی ئەرێنیان دانەوە، دیار بوو کاک کەماڵ و هاوڕێیانی چاوەڕوانی ئاکامی کۆنگرەی ئێمە بوون. حیزبی دێموکرات لە کۆنگرەدا بۆ مەسەلەی هاوکاریی لایەنە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بڕیارێکی سیاسی و بەرپرسانەی دا، ئەو بڕیارە سیاسییەی حیزب لە لایەن زۆربەی هێزە سیاسییەکانی کوردستان و ئێرانی پێشوازی لێکرا و لە ماوەی ڕابردووش شوێندانەریی ئەرێنیی ئەو بڕیارەی کۆنگرە بۆ گۆڕانکارییەکان پێچەوانەی نەزەری کاک کەماڵ کەریمی لە ئاست هێزە سیاسییەکانی کوردستان و ئێران بەرچاوە و گیانێکی نوێی بە هاوکاریی لایەنە سیاسییەکان بەخشی.

دوای کۆنگرەش، ئێمە سەردانمان کردن و لەسەر بڕیار و ڕوانینی ئەرێنیی کۆنگرە لەسەر پرسی یەکگرتنەوە و ڕەخساندنی کەشێکی سیاسی بۆ هاوکاریی نێوان لایەنە سیاسییەکان ڕوانگەی کۆنگرەمان خستە بەرنەزەریان و ڕامانگەیاند کە لە نەزەری ئێمەوە هیچ شتێک بۆ یەکگرتنەوە کۆسپ نییە و داواتان لێ دەکەین با لە بە ئاکام گەیاندنی پرۆسەکەدا خێراتر هەنگاو هەڵگرین.

هەر لە درێژەی ئەو بابەتەدا دەفتەری سیاسی ئەوان، داوایان لە بەڕێز کاک مستەفا هیجری، لێپرسراوی گشتیی حیزبی دێموکرات کرد بۆ وەڵامدانەوە و ڕوونکردنەوەی زیاتر لەسەر ئاڵۆگۆڕەکانی کۆنگرە سەردانیان بکا و بەڕێزیشیان بە دڵفراوانییەوە پێشوازی لە پێشنیارەکەیانی کرد و لە کۆبوونەوەی لەگەڵیان ڕایگەیاند؛ ئەگەر ئیرادەی یەکگرتنەوەتان هەبێ کێشەیەک لەسەر ڕێگەی نابینین و هەموو بابەتێک جێگای قسەکردن و دیالۆگە. دوای ماوەیەک لەو سەردانە پێچەوانەی چاوەڕوانییەکانی ئێمە هەیئەتی ئەوان بە سەرپەرەستیی کاک کەماڵ کەریمی سەردانی کردین و دوای باسکردنەوەی بابەتەکانی کۆنگرەی ١٦هەمی حیزب بە ڕوونی ڕایگەیاند؛ ئێمەیش کاتمان پێویستە بۆ شرۆڤەکردنی پرسە تەشکیلاتیەکانمان. ئێمە هەم لەم کۆبوونەوەیەدا و هەم لە تەواوی دانیشتنەکانی هەر دوولا و هەیئەتەکاندا ڕامانگەیاندوە بۆ پرسێکی گرینگی ئاوا کە ویستی گەلەکەمان و تێکۆشەرانی دێموکرات و دۆستانمانە کۆسپێک نابینین، بە تایبەت لەم بارودۆخە هەستیارە سیاسییەدا کە وڵاتەکەمان و گەلەکەمان تێدا تێپەڕ دەبن، پێویستیمان بە یەکیەتی و یەکڕیزی و هاوکارییە.

هیوادارین مەبەستی کاک کەماڵ کەریمی لە نووسینی ئەو بابەتە لەم هەلومەرجە ناسکەدا پەکخستنی پرۆسەی یەکگرتنەوە نەبێ. لەو پێوەندییەدا حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران هەوڵی دۆستانەی هەموو ڕۆڵەکانی کورد لەو پرۆسەیەدا بەرز دەنرخێنێ و بە بایەخەوە سەیری دەکا.

ئێمە بە نیسبەت پرۆسەی یەکگرتنەوە هەتا بە ئاکام گەیشتن و هاوکاری لەگەڵ ئەو هاوڕێیانە بەردەوام دەبین، ئەگەر ئەوانیش لەو ڕاستایەدا بە کردەوە هەنگاو هەڵبگرن.

بە هیوای سەرکەوتن
محەممەدنەزیف قادری
بەرپرسی هەیئەتی دیالۆگی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
١ی سەرماوەزی ١٣٩٧ی هەتاوی/ ٢٢نوامبری ٢٠١٨ی زایینی

کوردستان ڕێز لە ٢٦ی سەرماوەز دەگرێت

ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، پێشمەرگەکانی شار و خەڵکی پێشمەرگەخۆشەویستی کوردستان لە مانگی سەرماوەزدا و لەبەرەبەری ڕۆژی پێشمەرگەی کوردستان بەشێوەی جۆراوجۆر چالاکیی بەرینی تەبلیغییان بەڕێوە برد.

قارەمانانی دێموکرات، لە شاری بۆکان لە گوندەکانی "ئالبڵاغ و ئینگیجە" تراکت و پۆستێری تایبەت بە ڕێبەرانی شەهیدیان بڵاو کردووەتەوە.

هاوکات ڕۆڵەکانی دێموکرات لە دەوروبەری شاری بۆکان، لە مزگەوتی گوندی "کولتەپە"، تراکت و پۆستێریان بڵاو کردەوە.

لە بەشێکی دیکەی ئەو چالاکیانەدا، ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دێموکرات لە زانکۆی عیلمی کاربوردیی شاری بۆکان و دەرگای چوونەژوورەوەی ئەو زانکۆیە ئاڵای کوردستانیان هەڵ کردووە و دروشمیان نووسیوە.

لەلایەکی دیکەشەوە ڕۆڵەکانی دێموکرات لە شاری بۆکان، پێشمەرگەکانی شار و شاخ بە هاوکاری یەکتر لە جاددە و نێو گوندەکانی "خەتایی، کلکەی سووچیان، سەوزی، سەرچنار، قەڵای ڕەسوولە سیت، پیرۆلی باغی، ئەتابڵاغی و قەرەموسالی، ئوتوبانی مەهاباد ـ میاندووئاو چالاکیی بەرینی تەبلیغیان بەڕێوە برد.

هەروەها لە نێو شاری بۆکان هەتا شاری میاندووئاو و جاددەی گوندەکانی ئەو دوو شارە تراکت و وێنەی تایبەت بەو ڕۆژە بڵاو کراوەتەوە.

لە بەشێکی دیکەی ئەو چالاکییانەدا، تێکۆشەرانی دێموکرات لە جاددەکانی بۆکان ـ سەقز و بۆکان ـ میاندووئاو بە بڵاو کردنەوەی پۆستێری تایبەت ڕێزیان لە خەباتی پێشمەرگە گرت.

هاوکات تێکۆشەرانی دێموکرات لە شاری پیرانشار لە گوندی "کەڵەکین" بە بەڕێوەبردنی چالاکیی تەبلیغی پەیمانیان لەگەڵ ڕێبازی شەهیدان و حیزبی دێموکرات نوێ کردەوە.

ڕۆڵەکانی دێموکرات لە گوندی "کەڵەکین" بە نووسینی دروشمی وەک "قاسملوو لە ڕێبازیدا زیندووە، پێشمەرگە پارێزەری کوردستانە، ٢٦ی سەرماوەز ڕۆژی پێشمەرگەی کوردستان پیرۆز بێت و بژی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران" پەیمانیان لەگەڵ حیزبی دێموکرات نوێ کردەوە.

ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، لە شارەدێی "پەسوێ" سەر بە شاری پیرانشار بە نووسینی دروشم و بڵاوکردنەوەی وێنە و تراکت ڕێزیان لە خەبات و تێکۆشانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان گرت.

ڕۆڵەکانی دێموکرات، لە پادگانی ئەرتەشی ڕێژیمی ئێران هەڵکەوتوو لە شارەدێی پەسوێ چالاکییان بەڕێوە برد.

لەو چالاکییانەدا دروشمی وەک: "ڕۆژی پێشمەرگەی کوردستان لە خەڵکی کورد پیرۆز بێت، ڕاسانی لاوانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بەردەوامە، ٢٦ی سەرماوەز ڕۆژی پێشمەرگەی کوردستان لە گەلی کورد پیرۆز بێت و خەباتی قاسملوو هێمای خەباتی شار و شاخ"ـە، وەفاداریی خۆیان بە ڕێبازی حیزب نوێ کردەوە.

پێشمەرگەکانی شار لە پیرانشار پەیمانی خۆیان لەگەڵ پێشمەرگەی شاخ نوێ کردەوە و بەڵێنیان دا کە هەتا وەدیهاتنی ئامانجەکانی حیزب دەست لە خەبات هەڵناگرن.

لەو چالاکیانەدا بە نووسینی دروشمی وەک: "پێشمەرگە باسکی بەهێزی گەلە، پێشمەرگە شکۆی پێناسەی خەباتی شار و شاخە، پیرۆز بێت ٢٦ی سەرماوەز ڕۆژی پێشمەرگەی کوردستان و بژی ڕاسان" ڕێزیان لە خەباتی پێشمەرگە گرت.

ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، بۆ جارێکی دیکە لە شارەدێی "پەسوێ" سەر بە شاری پیرانشار، ڕێزیان لە خەبات و تێکۆشانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان گرت.

ڕۆڵەکانی دێموکرات لەو چالاکییانەدا ئاڵای کوردستانیان هەڵ کردووە و هاوکات سروودی دوژمنشکێنی "ئەی ڕەقیب"یان وتووەتەوە.

حیزبی دێموکرات پیرۆزبایی لە پارتی دێموکراتی پێشڤەڕۆی کورد لە سووریە کرد

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بە مەبەستی کۆتایی هاتنی سەرکەوتووانەی ١٥هەمین کۆنگرەی پارتی دێموکراتی پێشڤەڕۆی کورد لە سووریە، سەردانی ئەو حیزبەی کرد.

ڕۆژی پێنجشەممە ڕێکەوتی ٨ی خەزەڵوەری ١٣٩٧ی هەتاوی ،شاندێکی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بە سەرپەرەستیی " فواد خاکی بەیگی" نوێنەری حیزبی دیمۆکرات لە شاری سلێمانی، بە مەبەستی پیرۆزبایی لە کۆتایی هاتنی سەرکەوتووانەی ١٥هەمین کۆنگرەی پارتی پێشڤەڕۆ، سەردانی نوێنەرایەتی ئەم حیزبەی لە شاری سلێمانی کرد.

لەو سەردانەدا شاندی حیزبی دێموکرات لە لایەن وەفدێکی پارتی پێشڤەڕۆ بە سەرپەرەستیی "عەلی شەمدین" ئەندامی مەکتەبی سیاسی و نوێنەریان لە هەرێمی کوردستان پێشوازییان لێکرا.

لەو دیدارەدا شاندی حیزب، گەرمترین پیرۆزبایی حیزبیان بە بۆنەی بەستنی کۆنگرەکەیان بە بەڕێز شەمدین گەیاند و هیوای سەرکەوتنی هەرچی زیاتریان بۆ خواستن. هەروەها "عەلی شەمدین" پێوەندیی مێژوویی هەر دوو حیزبی بەرز نرخاند و سپاسی پیرۆزبایی حیزبی دێموکراتی کرد.

١٥هەمین کۆنگرەی پارتی پێشڤەڕۆ ڕۆژانی ١٥ و ١٦ی نوامبری ٢٠١٨ی زایینی لە شاری قامیشلۆی کوردستانی ڕۆژئاوا بەسترا و دەستەی کارگێڕیی حیزبی دیمۆکرات پەیامێکی پیرۆزبایی پێشکەش بە کۆنگرەکەیان کردبوو کە بەڕێز" حەمید دەرویش " سکرتێری گشتیی پارتی پێشڤەڕۆ لە نامەیەکی فەرمیدا سپاس و پێزانینی خۆیانی پێشکەش بە "مستەفا هیجری" لێپرسراوی گشتیی حیزبی دێموکرات کرد.

هاکپار و حیزبی دێموکرات کۆ بوونەوە

ڕۆژی سێشەممە ڕێکەوتی ١٣ی سەرماوەزی ١٣٩٧ی هەتاوی "ڕەفیق قەرەقۆچ"، سەرۆکی پارتی ماف و ئازادییەکان (هاکپار) بە سەرۆکایەتیی شاندێکی ئەو پارتە سەردانی دەستەی کارگێڕیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانی کرد و لە لایەن شاندێکی حیزبەوە بە سەرپەرەستیی "مستەفا هیجری"، لێپرسراوی گشتیی حیزبی دێموکرات پێشوازییان لێ کرا.

ڕەفیق قەرەقۆچ، سەرۆکی گشتیی پارتی ماف و ئازادییەکان، باسێکی گشتی لەسەر وەزعی سیاسیی کورد، هەلومەرجی باکوور و چوارچێوە و چالاکیی پارتەکەی پێشکەش کرد.

ناوبراوباسی لەوە کرد پرسی کورد و مافە نەتەوەییەکانی بۆ ئێمە ئامانجی یەکەمە و هەوڵ دەدەین، لە ڕێگای چەسپاندنی فێدرالیزمەوە لە تورکیە ماف و ئازادییەکانی کورد دەستەبەر بکەین.

پاشان ئاماژەی بەوەدا کە ئەوان وەک پارتێکی فەرمی و یاسایی دەیانەوێ لە ڕێگای ئاشتیخوازانەوە خەبات و تێکۆشانی خۆیان درێژە پێ بدەن.

قەرەقۆچ، سیاسەت، خەبات و تێکۆشانی نەتەوەیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانی جێگای پەسند و بەرز نرخاند.

پاشان "مستەفا هیجری"، لێپرسراوی گشتیی حیزبی دێموکرات باسێکی لەسەر وەزعی ئێران، کۆماری ئیسلامی و کورد لە ڕۆژهەڵات پێشکەش کرد و ڕایانگەیاند کە لە ئێراندا ژیان و ئازادییەکانی خەڵک لەوپەڕی خراپییە و هیوا و دەرفەتێک بۆ ژیانی نەماوە. هۆکاری ئەمانەش دەگەڕێتەوە بۆ ڕێژیمی پاوانخواز و سەرەڕۆی کۆماری ئیسلامی. بێکاری، گەندەڵی و زۆرداری ئەمڕۆ لە هەموو کات ئاشکراتر و بەربڵاوترە، بۆیە نارەزاییەتییەکانی خەڵک بە شێوەی جۆراوجۆری وەک خۆپیشاندان، مانگرتن و ... زیاتر لە جاران بەرچاو دەکەوێ و بەرۆکی ڕێژیمیان گرتووە.

هیجری لە قسەکانیدا ئاماژەی بە دەستێوەردان و ئاژاوەگێڕییەکانی ڕێژیمی ئێران و هەوڵدانی بۆ پەرتەوازەیی لە جیهان و ناوچەکە کرد و بەتایبەت بە شێوەی ئاشکرا و بەردەوام هەوڵ بۆ پێشگرتن و لاوازکردنی پرسی کورد لە هەر چوار پارچەی کوردستان دەدا.

لێپرساوی گشتیی حیزبی دێموکرات ئاماژەی بە گوشارە جیهانی و ناوچەییەکان بۆ سەر ڕێژیمی ئێران کرد، کە هۆکارەکەی دەگەڕێتەوە بۆ سیاسەتە چەوتەکانی ڕێژیمی ئێران.

لێپرساوی گشتیی حیزبی دێموکرات لە بەشێکی دیکەی قسەکانیدا، ئاماژەی بە

هەڵۆکانی زاگرۆس
هێرشیان کردە سەر مۆڵگەیەکی ڕێژیمی ئێران

وێبلاگی "هەڵۆکانی زاگرۆس"، لە ڕاپۆرتێکدا بڵاوی کردووەتەوە، لە گوندی "دەگاگا" لە نێوان شارەکانی کامیاران و سەوڵاوا و سەر بە پارێزگای سنە، هێرشیان کردووەتە سەر مۆڵگەیەکی سپای تێرۆریستیی پاسدارانی ڕێژیمی ئیسلامیی ئێران.

بەپێی ڕاپۆرتی وێبلاگی هەڵۆکانی زاگرۆس، کاتژمێر ٥ی ئێوارە بە کاتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، پۆلی کۆساڵانی هەڵۆکانی زاگرۆس، مۆڵگەی تەپە عوسمانی هەوارمارانیان لە دەگاگا بۆ ماوەی نیو کاتژمێر داوەتە بەر گورزی ئاگرینی چەکەکانیان. لە ئاکامی ئەو هێرشەی هەڵۆکانی زاگرۆسدا، ژمارەیەک لە هێزەکانی دوژمن کوژراو و بریندار بوونە و زیانی ماڵی بە کەلوپەلی موخابراتی و لۆجێستیکیی سپای دژی گەلیی ڕێژیمی تاران کەوتووە.

هەڵۆکانی زاگرۆس بڵاویان کردووەتەوە، خەڵکی نیشتمانپەروەری دەگاگا لە ڕەوتی خەباتی نوێی گەلەکەماندا چالاکانە بەشدارییان لە بزووتنەوەدا کردووە و بە گیان و ماڵ پشتیوانیی هێزی پێشمەرگە بوون. سپای پاسدارانی کۆماری ئیسلامیی ئێرانیش بە مەبەستی سەرکوت و ترساندنی خەڵکی گوندی دەگاگا دوو مۆڵگە لە جاش و پاسدارەکانی خۆی لە نێو گوند و بەرزاییەکانی ئەو گوندەدا داناوە. کوڕەی گڵێن کە بە تەپەعوسمانیش ناسراوە، لەمێژە بەو کوانەوە ئاوساوە کە بێزراوی خەڵکی ئاوایی و ناوچەکەیە و هێمای دزێوی ڕوخساری داگیرکەرانی کوردستانە، هەڵۆکانی زاگرۆس بڕیاریان دا بۆ دەربڕینی ئەو ڕق و بێزارییە زەبرێکی کاریگەر لەو مۆڵگەیەی دوژمن بوەشێنن.

درێژەی پەیڤ

ڕاسان، بریتییە لە نوێبوونەوە و خۆنوێکردنەوە، بە شێوەیەک کە ئەم چیرۆکی مێژووییەی شاخ و پێشمەرگە، ببێ بە هێمایەک بۆ ڕابوونی شار. بۆیە داستان و حەماسەی هەرمانی شاخ و گیانفیدایی پێشمەرگە و نوێبوونەوی شار، هەرگیز ناتوانن لە ڕابردوودا بژین و بەردەوام و بەردەوام خۆیان نوێ دەکەنەوە و ژیان بەرهەم دەهێننەوە.

مستەفا هیجری:

دوکتور قاسملوو یەکێک بوو لە ڕووناکبیرە دەگمەنەکانی کورد لە سەردەمی خۆیدا، کە باوەڕی بە فرەیی هەبوو، باوەڕی بە پێکەوەژیانی نەتەوەکان هەبوو.

گۆڤاری "دیپلۆماتیک" سەر بە گرووپی گوڵنار چاوپێکەوتنێکی لەگەڵ بەڕێز مستەفا هیجری لێپرسراوی گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ساز داوە کە لێرەدا دەخرێتە بەر دیدی خوێنەرانی خۆشەویستی ڕۆژنامەی "کوردستان".

لەم دیدارەدا بەڕێزمستەفا هیجری سەبارەت بە ئەزموونی سیاسی خۆی و پرسی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەدوێت.

لە ڕاستیدا بەپێی تێگەیشتنی من نە ئەوەیە حیزبی دیموکرات سۆڤییەت داینمەزراندوە، نە ئەوەشە کە لە پێکهاتنەکەیدا بوونی سۆڤییەتەکان لە ناوچەکەدا بێ کاریگەر بووبێت.

کەی و لەکوێ لەدایک بوویت؟

ساڵی ١٩٤٥ی زاینی لە شاری نەغەدە لەدایکبووم، نەغەدە شارێکە لە پارێزگای ئازەربایجانی ڕۆژئاوا، ناوچەیەکە لەوێدا کوردو تورک پێکەوە دەژین، هەر لەوێش خوێندنی سەرەتاییم تەواو کردووە، دواتر چوومەتە ورمێ بۆ درێژەدان بە خوێندن، ئەو دەمە ناوەندێک هەبوو پێمان دەگوت دانیشسەرای کەشاوەرزی، ئەوێم تەواو کرد. دوای ئەوە بووم بە مامۆستا ناردیانم بۆ سەقز، لە گوندێکی سەقز بۆ ماوەی سێ ساڵ مامۆستا بووم، پاشتر گەڕامەوە شارەکەی خۆم، لەوێ درێژەم بە کاری مامۆستایەتیەکەمدا، هەر لەوێش لە تاقیکردنەوەکانی دانیشگای تەورێز و تاران بەشداریم کرد، لە هەردووکیشیان وەرگیرام، بەڵام چووم لە تاران خوێندنەکەی خۆم درێژە پێدا، لە بواری ئەدەبیاتو زمانی فارسی بەکالۆریۆسم وەرگرت. پاشتر گەڕامەوە بۆ نەغەدە شاری خۆم، لەوێ لە قوتابخانەکانی ناوەندی‌و دواناوەندی وەک مامۆستا وانەم دەگوتەوە، کە شۆڕشی گەلانی ئێران دەستی پێکردو منیش یەکێک لە چالاکەکانی خۆپیشاندانەکانی دژی شا بووم، هەم کاتێک کە مامۆستا بووم، هەم لەو کاتەی خۆپیشاندانو نارەزایی خەڵکەکە دەستی پێکرد، دواتر لە نەغەدە نەمتوانی بمێنمەوەو هاتمە مەهاباد، ساڵێکیش لە مەهاباد مامۆستا بووم، دوای ئەوەی کە حیزبی دیموکرات ئاشکرا بوو، لە کۆنگرەی چوارەمی حیزبدا کە لە مەهاباد گیرا، واتە یەکەمین کۆنگرەی کە بە ئاشکرا گیرا، لەو کۆنگرەیەدا وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دیموکرات هەڵبژێرام، ئیدی خەباتەکەمان بە دژی ڕێژیمی خومەینی دەستی پێکرد، ناچار بووم دەست لەکاری مامۆستایەتی هەڵگرم، وەک پێشمەرگەیەکی حیزبی دیموکرات ئیش و کارم دەکرد، دوای ساڵێک کە ڕێژیمی ئیسلامیی ئێران مەهابادی گرتەوە، لەگەڵ ئەو هاوڕێیانەی تردا کە بووبووینە حیزبی، شارمان بەجێ هێشت، لەو دەمەوە تا ئێستا لەگەڵ حیزبی دیموکرات کارو تێکۆشانمان هەبووە.

هەر لە کاتی بوونم بە حیزبی بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرام، لەو کاتەوە تا ئێستا هەر ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی بووم، زۆربەی کاتەکان هەر ئەندامی دەفتەری سیاسیی بووم، ماوەیەک دوای شەهیدبوونی دوکتور سادق شەرەفکەندی بووم بە سکرتێری حیزب بۆ ماوەی دوو ساڵ، لە کاتێکدا کە دوکتور شەرەفکەندی سکرتێری حیزب بوو، جێگری بووم، لەو کاتەوە کە نزیکەی ١٢ ساڵە سکرتێری حیزبم، بەڵام لە کۆنگرەی دواهەمیندا (کۆنگرەی١٦دا فوورییەی٢٠١٨دا) وشەی سکرتێر گۆڕدرا بۆ لێپرسراوی گشتی حیزب، تا ئێستاش بەو ناوە لە خزمەتی حیزبدام.

بەر لە ئاشنابوونت بە کاری سیاسیی، لە سەرەتای مناڵیتەوە هەستی نەتەوەییت چۆن بوو؟ کێ بوون ئەوانەی هەستی نەتەوەییتیان دەجووڵاند و کاریان لەسەرت کردبوو؟

لە شارێکدا دەژیام، تێکەڵەیەک بوو لە نەتەوەی تورک‌و کورد لە زەمانی شادا، خەڵکی کورد یەکجار زۆر لە ژێر ستەمدا بوو، جیاوازییەکی زۆر هەبوو لە نێوان ئێمەی کوردو تورکەکاندا، ڕێژیمی پەهلەوی هەموو دەسەڵاتەکەی دابوو بە تورکەکان، بۆیە ئێمە وەک کورد بەدەستی تورکەکان سەرکوت دەکراین، ئێمە دووجار چەوسێنراوینەتەوە، من کە منداڵ بووم ئەو چەوساندنەوەیەم دەدی، جیاوازییەکی زۆر هەبوو لە نێوان منداڵەکانی کوردو تورک لە خوێندنگا، باری ژیانی ئەو مامۆستایانەی کە کورد بوون لەگەڵ ئەو مامۆستایانەی کە تورک بوون زۆریان جیاوازی هەبوو، جیاوازییەکە زۆر ئاشکرا بوو، ئەوە لە واقیعدا نەک هەر لە مێشکی مندا، بگرە لە مێشکی هەموو منداڵە کوردێکدا کاریگەرییەکی گەورەی دانابوو، بۆیە کاتێک کە وردە وردە گەورە دەبووین، زیاتر هەستمان پێدەکرد، هۆشیاری نەتەوەییمان زیاتر دەبوو، وە هەستی نەتەوایەتی من بێجگە لە بنەماڵەکەم، لەو ژینگەیەدا گەشەی کردو هەستم بە ستەم و جیاوازی کردووە بەرامبەر گەلەکەم، وە پێی نارەحەت بووم، هەمیشە نیگەران بووم، هەمیشە ئارەزووم بووە ڕۆژێک ئەو جیاوازییە نەمێنێ و هەموومان بتوانین وەکو یەک لە شوێنی ژیانی خۆماندا بژین.

کاتێک لە زانکۆش بووم لە تاران، لەگەڵ هاوبیرەکانی خۆم لەسەر مەسەلەی چۆنییەتی لابردنی ئەو ستەمە لەسەر خەڵکی خۆمان بیرمان دەکردەوە، قسەمان دەکرد، ئەو کاتە تێکۆشانی سیاسیی و نەتەوەیی، تێکۆشانێک کە دژی ستەمی ڕژێم بێت قەدەغەکراو بوو، بۆیە بە نهێنی کارمان دەکرد، دوای ئەوە کە ڕێژیمی شا ڕووخا، حیزبی دیموکرات و ئەندامانی بە ئاشکرا گەڕانەوە ناوچەکەو دەستیان کرد بە کارو چالاکییەکانیان، منیش بەپێی هەڵسەنگاندنی خۆم، پێم وابوو کە بیروباوەڕی حیزبی دیموکرات وەکو حیزبێکی نەتەوەیی تێدەکۆشێ بۆ لابردنی ستەمی نەتەوایەتی، لەگەڵ ڕوحییەتی من کە لەو ژینگەیەدا گەورە بووبووم یەکی دەگرتەوە، ئەگینا ئەو کاتە لەگەڵ ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتیدا زۆر حیزب سەریان هەڵدا لە ئێراندا، بەتایبەتی لە ناوچەی کوردستاندا، لە حیزبە چەپەکانەوە بیگرە (کەحیزبی تودە زیاتر ئالا هەڵگریان بوو) تا حیزبە ئیسلامییەکان. بەڵام من چونکە زۆرتر نەتەوەییتر بیرم دەکردەوە، ئامانجی خۆم زیاتر لە حیزبی دیموکراتدا دەدییەوە، لە کۆنگرەی چواردا هەڵبژێردرام بۆ ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی.

دەگوترێت حیزبی دیموکرات بە

ئاراستەو پشتیوانی سۆڤییەت دامەزراوە، لە کاتێکدا دیموکرات حیزبێکی ڕاسترەو بووەو، سۆڤییەتیش ئایدیۆلۆژیای چەپی هەبووە، چۆن یەکێتی سۆڤییەت دیموکراتی دامەزراند؟

لە ڕاستیدا بەپێی تێگەیشتنی من نە ئەوەیە حیزبی دیموکرات سۆڤییەت داینمەزراندوە، نە ئەوەشە کە لە پێکهاتنەکەیدا بوونی سۆڤییەتەکان لە ناوچەکەدا بێ کاریگەر بووبێت. بێگومان سۆڤییەت کاریگەری هەبووە بەسەر حیزبی دیموکراتەوە، بەتایبەت دوای دوو سەفەر کە گرووپگەلی کورد چوون بۆ سۆڤییەت، لە یەکێک لە سەفەرەکاندا پێشەوا بۆ خۆی ئامادەیی هەبوو، دوای ئەوەش گرووپێک لە خوێندەوارانی ئەو دەمی مهاباد نێردران بۆ سۆڤییەت، بۆ ئەوەی فێری کاری عەسکەری ببن، ئەوانە هەموویان کاریگەریان هەبوو، بەتایبەتی سۆڤییەتەکان لە ناوچەکەو لە مهابادا پاڵپشتی پێکهاتنی حیزبی دیموکراتیان دەکرد، بەس نەک بڵێین سۆڤییەت ڕاستەوخۆ پێکی هێناوە، بەڵام بێ کاریگەریش نەبوون لە پێکهاتنیدا.

دوکتور قاسملوو بەڕەحمەت بێ تاچەند باوەڕی بە فرەیی هەبوو، هەم لەناو کورددا، هەم لەناو حیزبەکەی خۆیدا؟

ئەوەندەی کە دوکتور قاسملوو دەناسم و بەخۆشییەوە ئەو شانازییەم بۆ ماوەتەوە کە ماوەیەکی زۆر لەخزمەتیدا بووم و کارمان کردووە پێکەوە، یەکێک بوو لە ڕووناکبیرە دەگمەنەکانی کورد لە سەردەمی خۆیدا، کە باوەڕی بە فرەیی هەبوو، باوەڕی بە پێکەوەژیانی نەتەوەکان هەبوو، ناڕەحەت بوو بەوەی کە کوردو تورک لە ناوچەیەکدا دەژین، لەبری ئەوەی کە پێکەوە بسازێنو وڵاتەکەیان ئاوەدان بکەنەوە، لەفیکری تۆڵەکردنەوەدابن لە یەکتری، لەو بارەوە پێموایە لەناو ڕووناکبیرانی کورددا سەرتۆپ و سەرچڵ بوو، بەتەواوی پێیوابوو کە مرۆڤەکان هەموو مافی خۆیانە کە ئازاد بن و ئازاد بژین، بە ئازادی بیروباوەڕی خۆیان دەرببڕن، لە تەواوی ئەو ماوەیەی کە لە ژیاندا مابوو، دیموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان دروشمی سەرەکی حیزبی دیموکرات بوو، دیموکراسی بۆ ئێران، مانا سیاسییەکەی ئەوە بوو کە ئێمە ئازادی و یەکسانیمان تەنها بۆ کورد ناوێ، بەڵکو بۆ تەواوی ئێرانمان دەوێ، دوکتور قاسملوو باوەڕی بەوە بوو کە ئەگەر هەموو نەتەوەکانی پێکهێنەری حەشیمەتی ئێران بە ئازادی نەگەن، کورد زۆر زەحمەتە بە تەنیا بتوانێ مافەکانی خۆی بەدەست بهێنێت، بۆیە ئەوەندەی کە هەوڵی دەدا بۆ ڕزگاری کورد، ئەوەندەش هەوڵی دەدا بۆ ئەوەی تەواوی نەتەوەکانی تری ئێرانیش پێکەوەژیان و هاوخەباتی لەنێوانیاندا هەبێ.

پێت وانییە ئەوەی کە مافی کورد بەڕەسمی دەناسێنێت ئەورووپاو ئەمریکان، نەک ئێران، واتە ئێران تەنها نوێنەرو کار ڕاپەڕێنەری ئەوانەو، ئەوە ئێران نییە کە نایەوێ کورد بە مافەکانی بگا، بەڵکو ئەوە ئەمریکاو ئەورووپان نایانەوێ کورد ئەو مافەی هەبێت؟

خۆزگە ئێمەی کوردیش دەگەیشتینە ئەو ئاستە لە بیرکردنەوە کە تاوانی هەموو کەم و کووڕییەکانی خۆمان نەدەخستە ئەستۆی ئەمریکا و ئەوروپا، بەڵکوو بەشی خۆشمان دادەنا. لە بەڕەسمی ناسینی مافی کورد دا ئێمە بۆ خۆمان وەکوو کورد هەڵەی زۆرمان بووە لە نایەکریزی، پشتبەستن بە دوژمن، هەڵەی سیاسی و ... هۆی دووهەمی دەگەڕێتەوە سەر دەوری کاریگەری ئەو حکوومەتە دیکتاتۆریانەی کوردستانیان بە سەردا دابەش بووە.

لەنێو ئەو حکوومەتانەش ڕژێمی کۆماری ئیسلامی لە هەموان زیاتر ڕەگەزپەرەست و دژی کوردە، ئەو ڕژێمە تەنیا دژی مافی کورد لە ئێران نییە، بەڵکوو دژی مافی کورد لە هەموو بەشەکانە، لێرەدا ئەمریکا و ئەوروپا هیچ تاوانێکیان نیە. لانیکەم لە ماوەی ٤-٥ دەیەی ڕابردوودا کە کورد لە هەموو بەشەکانیدا خەباتی کردوە بۆ ئازادی و بەدەستهێنانی مافە زەوتکراوەکانی، نەمان بیستووە کە یەکێک لەو دەوڵەتانە مافێکی کوردی بە ڕەسمی ناسیبێ و ئەمریکا و ئەوروپا دژایەتیان کرد بێ.

لەنێو کوردی باشووردا دیاردەی جاشایەتی و نۆکەرایەتی بۆ بێگانە زۆر بەرچاوترە، تەنانەت بگرە بە گرووپ ناوی (جاشەکانی ٦٦)یان لێناون، وەک ئەوەی مەلا موستەفا ئەو ناوەی بڕی بەسەر باڵی مەکتەبی سیاسیی و خودی جەلال تاڵەبانیدا، هەروەها دەگوترێ لە حەوتسەد هەزار ئێرینەی کورد، پێنجسەد هەزاریان بوونە جاش و نۆکەری سەدام، بوونی ئەو هەموو موستەشارو ئاغایانەی کە نۆکەریان بۆ سەدام دەکرد بەرچاوە، تەنانەت باس لەوە دەکرێ کورد هەمیشە لەناخەوە ئەم سیفەتەی تێدایە، وەک چۆن لە ڕابوردوودا میرنشینەکان هەر یەکەیان بوونەتە داردەستی (عوسمانلی و سەفەوی)یەکان، مەبەستمە بپرسم ئایا لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا ئەم دیاردەیە لە چ ئاستێکدایە؟ ئایا لە ڕۆژهەڵاتیشدا ئەم دیاردەیە بەو زەقی و بەرچاوی و ڕێژە زۆرەوە بوونی هەبووە لە ڕابوردوو و ئێستادا؟

لە ڕۆژهەڵاتیشدا جاشایەتی و خزمەت کردن بە دوژمن لە ڕێگای زەربە وەشاندن لە خەبات بۆ ئازادی کورد هەیە، بەڵام بە هەڵسەنگاندن لەگەڵ باشوور، ئەو دیاردەیە زۆر لاوازترە.

لە هەشتاکاندا و بەر لە تیرۆرکردنی، دوکتور قاسملوو یەکێک بوو لەو کەسانەی پەیوەندییەکی گەرم و گوڕو خۆشی لەگەڵ سەدام حسێندا هەبوو، تەنانەت یەکەم هەوڵدان بۆ دانووستانی نێوان کوردی باشوورو سەددام لەڕێگەی قاسملووەوە بووە، ئەم پەیوندیە لەسەر چ بنەمایەک بووە؟

دوکتور قاسملوو لەگەڵ سەدام حسێن پەیوەندی شەخسی نەبوو، پەیوەندی حیزبی بوو، کاتێک حکومەتی سەدام حسێن دژی ڕێژیمی خومەینی شەڕی دەکرد، حیزبی دیموکراتیش شەڕی دژی خومەینی هەبوو، شتێکی زۆر ئاساییە کە بەهۆی ئەو خاڵە هاوبەشەوە پەیوەندییەکیش هەبێت، بەڵام ئامانجی حیزبی دیموکرات لەگەڵ ئامانجی ڕێژیمی سەدام حسێن بۆ ڕووخاندنی ڕێژیمی ئێران جیاواز بوو، حیزبی دیموکرات دەیویست کە ڕێژیمی خومەینی بڕووخێت بۆ ئەوەی سیستەمێکی دیموکراتییەت بێتە سەر کار، ئەو کاتە دروشمەکەمان خودموختاری بوو.

بەڵام سەدام حسێن بۆ ئامانجێکی خۆی دژی ئێران دەجەنگا، بەبۆچوونی من ئەوە لە سیاسەتدا شتێکی زۆر ئاساییە، ئەو نزیکایەتییەی حیزبی دیموکرات لەگەڵ ڕێژیمی عێراق لەلایەک، وە پەیوەندی نزیکی حیزبی دیموکرات لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی کوردستان بوو بەهۆی ئەوەی کە د. قاسملوو هەوڵ بدا کێشەی کوردی باشوور لەگەڵ حکومەتی بەغدا بە وتووێژ چارەسەر بکرێ، بەغدا مافی کورد بسەلمێنێ، ئەو ئامانجە وایکرد کە دوکتور قاسملوو هەوڵ بدا و زەمینەی گفتوگۆ لای سەدام حسێن بسازێنێ.

قسەیەک هەیە دەڵێ حیزبی دیموکرات هێندەی لەسەر کەلەپووری ڕابوردوو، وە مێژووی ڕابوردوو و باسکردن لە سکرتێرە تیرۆرکراوەکانی دەژی، هێندە لە خەمی ئایندەدا نییە، دەتانەوێ بە وێنەی (پێشەواو قاسملوو و شەرەفکەندی)یەوە سەروەرییەکان بە خەڵک بفرۆشنەوە؟

من لەگەڵ ئەو بۆچوونەتاندا هاوڕا نیم، پێموایە وەکو کورد هەموومان قەرزداری خەباتی سەرکردەکانی ڕابوردووی خۆمانین، لە سەرەتاوە تاکوو ئێستا، من پێموایە ئەگەر کورد ڕێز لە خەبات و تێکۆشانی ئەو سەرکردانەی نەگرێت، لەڕاستیدا ڕێزی لە خەباتەکەی نەگرتووە، بۆیە حیزبی دیموکراتیش ڕێز لەو سەرکردانەی خۆی دەگرێ، وە گرنگییەکی زۆریان پێدەدا، بەڵام لە هەمانکاتدا ئەو شێوە خەباتەی کە لە سەردەمی پێشەوا، تەنانەت لە سەردەمی دوکتور قاسملوودا هەبوو، ئێستا لە حیزبی دیموکراتدا بە تەواوی گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە، لە سەردەمی ژیانی دوکتور قاسملوداو تەواوی خەباتی ئەو بریتی بوو لە دیموکراسی بۆ ئێران و خود موختاری بۆ کوردستان، ئێستا لە کۆنگرەی ١٣هەوە(ژوویەی٢٠٠٤) دروشمی حیزبی دیموکرات گۆڕاوە بۆ پێکهێنانی ئێرانێکی دیموکراسی فیدراڵ.! بەتایبەتتر لە کۆنگرەی ١٦دا(فووریەی ٢٠١٨) ئێمە بە تەواوی سیستەمی حیزبیمان گۆڕی، پێکهاتەی حیزبی کە پێشتر لەسەری بووین، بە تەواوی گۆڕیومانە، ئەو پێکهاتەیەی کە ئێمە ئێستا کاری لەسەر دەکەین، ئەو پێکهاتەیە نییە کە لەسەردەمی دوکتور قاسملوو یا سەرکردەکانی ترماندا لەسەری بووین، بۆیە ئێمە وەک حیزبی دیموکرات باوەڕمان بەوە هەیە وەک ئەوەی کە ڕێز لە ڕابوردوومان دەگرین، بەڵام لە ڕابوردوو ناژین، بەپێی ئاڵوگۆڕەکانی ناوچەو جیهان کاری خۆمان درێژە پێدەدەین، بۆ ئەوەی بتوانین لەگەڵ بەرەو پێشچوونەکانی ناوچەدا گوزەر بکەین.

پەیوەندیتان لەگەڵ حیزبەکانی باشوور چۆنە؟

جگە لە گرووپێکی ئیسلامییەکان، لەگەڵ ئەوانی تر پەیوەندییەکی دۆستانەمان هەیە، بزووتنەوەی ئیسلامیی لە ڕابوردوودا حەوت کەس لە تێکۆشەرانی حیزبی دیموکراتیان تەسلیم بە ڕێژیمی ئێران کردەوە، کۆماری ئیسلامیی شەش کەس لەوانی لەسێدارەدا، یەکێکیان توانی هەڵبێت، تاکو ئێستاش ئەوان دانیان بەوتاوانەدا نەناوەو بەرپرسیارێتیان قبووڵ نەکردووە. بێگومانین کە ئەوە لە ئەستۆی بزووتنەوەی ئیسلامیی و ڕێبەرانیدایە، لە باشووریش یاسا سەروەرێکی وا نییە تا لەڕێی یاساوە کێشەکەمان یەکلا بکەینەوە، لە ئێرانیشدا ئەوە حاڵی ئێمەیە، لەم ڕووداوەدا ئێمە بزووتنەوەی ئیسلامیی بە تاوانبار دەزانین، چونکە مەسەلەکە ئەوە نییە بڵێ پێشمەرگەیەک یا بەرپرسێک نەزانانە کردبێتی، بەڵکو لە لایەن ڕێبەرایەتی ئەو حیزبەوە، بەرنامەی بۆ داڕێژراوەو لەسەر ویستی کۆماری ئیسلامی جێبەجێ کراوە، ئەوانیش هەستاون بەو کارە قێزەونە، وە لەبەرامبەری ئەوەدا خەڵاتیش کراون.

پێتوانییە ئێران زۆر لێزانانە دەتوانێ و توانیویەتی یاری و دوژمنایەتی بە حیزبە کوردییەکان بکا، بۆ نموونە کارە خراپەکەشیان پێدەکاو پاشتریش بەجۆرێک لە جۆرەکان ئابڕووی ئەو جاشایەتییەیان دەبا، پێت وانییە هەڵهاتنی کەسی حەوتەمی ئەو گرووپە پلان و یارییەکی ئێران بووبێ، بۆ ئەوەی هەواڵی ئەوە بداتەوە بە کورد کە حیزبێکی کوردی ئیسلامیی ئەو کارەی کردووە، واتە ئێران هەم شەش کەس لەسێدارە دەدا، هەمیش پەیوەندی و ئاڵۆزی و کێشە دەخاتە نێوان دیموکرات و بزووتنەوەی ئیسلامییەوە، واتە بە تیرێک دوو نیشانە دەپێکێت؟

بێگومان کۆماری ئیسلامی وەک دوژمنی گەلی کورد چی لەدەست بێ دژی ئەو نەتەوەیە کردوویەتی و دەیکا، هەر ئەو چاوەڕوانیەشی لێ دەکرێ، بەڵام ئەوەی ئازارمان دەدا ئەوەیە کە حیزبێکی کوردی کە خۆی بە ئیسلامیش دەزانێ بۆ دەبێ ببێتە بەکرێگیراوی دوژمنی نەتەوەکەی خۆی؟

تیرۆرکردنی کەسانێک وەک ئیسماعیل شەریفزادەو مەلا ئاوارەو سولێمانی موعینی بەدەستی مەلا موستەفا، چۆن لێکدەدەنەوە.؟! وە بۆچی ئێوە زیاتر لە پارتییەوە نزیکن؟ کە دەگوترێ پارتی ڕۆڵی لە تەفرەقەکانی ناو حیزبی دیموکرات هەبووە، هەروەها مەلا موستەفا لە کۆماری مهابادا قازی موحەممەدی جێهێشت؟

ئەوەی کە مەلا موستەفا لە کۆماری کوردستان کردی، بە نیشتمانپەروەری دەزانم، پێموایە هەموو هەوڵ و تەقەلایەکی خۆیدا بۆ خزمەتی کۆمار، بارزانییەکان سەرەکیترین هێزبوون کە بەرگریان کرد، بەڵام ئیدی کاتێک بەرەو کۆتایی دەچوو و هێزەکانی شا هاتبوونەوەو ناوچەکەیان دەگرت، ئەویش لەوێ دەرباز بوو، لە واقیعیشدا بە ترس و دزییەوە جێی نەهێشتووە، ئەوە شتێکی زۆر ئاشکرایە کە لەو کاتەدا چۆتە خزمەت پێشەواو بەویشی گوتووە ئەگەر دەتەوێ لەگەڵ ئێمەدا بێی، ئەوا ڕزگارت دەکەین، بەڵام پێشەوا بۆ خۆی ڕازی نەبووە بەوە، من هیچ کەم و کورییەک لەوبەشە لە کاری مەلا موستەفادا نابینم.. ئێستاش ئێمە دەبێ مێژوو وەکو مێژوو ببینین، وە ئەمری واقیعیش وەکوو هەیە ببینین.

پەیوەندی نێوان حیزبەکان و دەوڵەتانیش پرۆسەیەکی درێژخایەنەو پێویستە هەول بدرێ بۆ نەهێشتنی ناکۆکییەکان و لێکنزیکبوونەوەو هاوکار کردن لە پێناو بەرژەوەندی نەتەوەییدا، بە تایبەت لە نێوان حیزبەکانی کوردی لە هەموو بەشەکاندا. خۆ ئەگەر ئەوە نەکرێ کەم لە دەوڵەتان و حیزبەکان دەتوانن بە یەکەوە هاوکاری و پێوندی باشیان هەبێ چوونکە بە درێژایی مێژوو زۆرێک لەوانە لەگەڵ یەکتر ناڵێکی، نێوان ناخۆشی و تەنانەت شەڕیشیان بووە.

پارتیش وەکوو حیزبێکی لە مێژینەی کورد، سەرەڕای خەبات و قوربانیدانی زۆری لە پێناو دۆزی کورد، هەڵەیشی بووە دەرحەق بە حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و تەنانەت حیزبەکانی دیکەش لە باشوورو، ئەو هەڵە گەورانەش کە دەرحەق بە حیزبی دێموکرات کردوویەتی لە مێژوودا تۆمار کراوە. خۆ ئەگەر ئەو ڕاستییانە لەبەرچاونەگرین دەبوایە لە باشوور لە ئێستادا هیچ حیزبێک لەگەڵ ئەوەی دیکە پێوەندێکی دۆستانە و هاوکارییان نەبوایە.

سەرهەڵدانی پژاک چ کاریگەرییەک لەسەر ڕەوتی سیاسیی ڕۆژهەڵات جێدەهێڵێت؟

پژاک یەکێک لەو حیزبانەیە کە لەوێ کارو تێکۆشانی هەیە، بەڵام بۆ خۆتان دەزانن پەکەکە وەک چۆن لە پارچەکانیتر بۆ ئەجێندای خۆی حیزبی پێکهێناوە، لە ڕۆژهەڵاتیش پژاکی پێکهێناوە، بەڵام ئەوانیش بەهۆی کارو تێکۆشانێکەوە کە هەیانە، سەرنجی هەندێ لە گەنجەکانیان ڕاکێشاوە بۆلای خۆیان، بەڵام ئەو نفووزەیان نییە کە بۆ خۆیان باسی دەکەن.

> **بێگومان کۆماری ئیسلامی وەک دوژمنی گەلی کورد چی لەدەست بێ دژی ئەو نەتەوەیە کردوویەتی و دەیکا، هەر ئەو چاوەڕوانیەشی لێ دەکرێ، بەڵام ئەوەی ئازارمان دەدا ئەوەیە کە حیزبێکی کوردی کە خۆی بە ئیسلامیش دەزانێ بۆ دەبێ ببێتە بەکرێگیراوی دوژمنی نەتەوەکەی خۆی؟**

> **دوکتور قاسملوو باوەڕی بەوە بوو کە ئەگەر هەموو نەتەوەکانی پێکهێنەری حەشیمەتی ئێران بە ئازادی نەگەن، کورد زۆر زەحمەتە بە تەنیا بتوانێ مافەکانی خۆی بەدەست بهێنێت، بۆیە ئەوەندەی کە هەوڵی دەدا بۆ ڕزگاری کورد، ئەوەندەش هەوڵی دەدا بۆ ئەوەی تەواوی نەتەوەکانی تری ئێرانیش پێکەوەژیان و هاوخەباتی لەنێوانیاندا هەبێ.**

> **ئەوەی کە مەلا موستەفا لە کۆماری کوردستان کردی، بە نیشتمانپەروەری دەزانم، پێموایە هەموو هەوڵ و تەقەلایەکی خۆیدا بۆ خزمەتی کۆمار، بارزانییەکان سەرەکیترین هێزبوون کە بەرگریان کرد،.**

> **ئێمە وەک حیزبی دیموکرات باوەڕمان بەوە هەیە وەک ئەوەی کە ڕێز لە ڕابوردوومان دەگرین، بەڵام لە ڕابوردوو ناژین، بە پێی ئاڵوگۆڕەکانی ناوچەو جیهان کاری خۆمان درێژە پێدەدەین، بۆ ئەوەی بتوانین لەگەڵ بەرەو پێشچوونەکانی ناوچەدا گوزەر بکەین.**

> **من لەگەڵ ئەو بۆچوونەتاندا هاوڕا نیم، پێموایە وەکو کورد هەمووومان قەرزداری خەباتی سەرکردەکانی ڕابوردووی خۆمانین، لە سەرەتاوە تاکوو ئێستا، من پێموایە ئەگەر کورد ڕێز لە خەبات و تێکۆشانی ئەو سەرکردانەی نەگرێت، لەڕاستیدا ڕێزی لە خەباتەکەی نەگرتووە،**

لێکتێگەیشتننامەی ١٠ حیزب و چەند سەرنجێک

«پاراستنی ئازادییە دێموکراتیکەکان و پتەوکردنی کۆڵەکەکانی ڕێژیمێکی دێموکراتیکی ڕاستەقینە لە سەرانسەری ئێراندا گەرەنتیی سەرەکی پێشکەوتنی شۆڕش و بەدەستهێنانی مافە نەتەوەییەکان بۆ هەموو گەلانی ئێرانە. بێگومان بە نەبوونی ڕێژیمێکی دێموکراتیکی ڕاستەقینە، مافە نەتەوەییەکانی کورد دابین ناکرێ و بێ دابینکردنی مافە نەتەوەییەکانی گەلی کورد، ڕێژیم بە مانای ڕاستەقینەکەی دێموکراتیك نابێ.»(١)

د. قاسملوو

شەماڵ تەرغیبی

ڕێکەوتی ٢٥ی خەزەڵوەری ئەمساڵ ١٠ حیزب و لایەنی سیاسی سەر بە نەتەوەکانی ئێران لێکتێگەیشتننامەیەکی هاوبەشیان واژۆ کرد و تێیدا وێڕای ڕاگەیاندنی پێبەند بوونیان لەسەر پێویستی یەکیەتییەکی بەربلاو بۆ سەقامگیرکردنی سیستمێکی دێموکراتیکی کۆماری و فێدراڵ لە ئێران و بایەخگەلی وەک تۆلێرانس، پلۆرالیزم، جیایی دین لە دەوڵەت لەسەر بنەمای جاڕنامەی جیهانی مافەکانی مرۆڤ و پێکەوەژیانی هەموو ڕەوت و بیرە سیاسییە دێموکراتیکەکان، داوای هاوکارییان لە باقی هێز و حیزبە سیاسییەکان بۆ خەبات لەمەڕ ڕووخاندنی ڕێژیمی ئێران کرد.

دوابەدوای بڵاوبوونەوەی ئەم لێکتێگەیشتننامەیە کە لە چەشنی خۆیدا کەموێنە و تەنانەت بێوێنە بوو، لای چالاکانی سیاسی ڕۆژهەڵات و بەشێک لە خەمخۆران و دڵسۆزانی نەتەوەی کورد (کە خەمخۆربوونیان سەلمێنراوە) مشتومڕێکی جیددی درووست بوو کە ڕەنگە پێویست بکات بە شێوەیەکی جیددی هەڵوەستەی بەرامبەر بکرێت.

کۆی ئەو باسانەی کە لەم ماوەیەدا وەک ڕەخنە لەم تێگەیشتننامەیە هاتنە ئاراوە و دنیای مەجازییان بەخۆوە سەرقاڵ کرد بریتی بوون لە دەستەواژەکانی: "وڵاتی ئێمە"، "پێکەوەژیان" و "فێدراڵی ئیداری" و هەروەها ڕەخنەگرتن لەوەیکە بۆچی لەگەڵ ئەو لایەنە فارسانە وەها تێگەیشتننامەیەک واژۆ کراوە؟

پێش لە هەموو شتێک دەبێ ئەوە وەبیر بێنینەوە کە ئەم نامە یان ئەم سەنەدە لە چوارچێوەی لێکتێگەیشتن و بانگەواز بڵاو کراوەتەوە و دەکرێ وەک هەنگاوێک بۆ بەرینترکردنەوەی و دواجار پێکهێنانی بەرەیەکی هاوبەش سەیر بکرێت. لە ڕابردوودا ڕەخنەیەکی جیددی کە لە حیزبەکانی نەتەوەکانی ئێران دەگیرا و بەڕوونی ئاراستەی "کۆنگرەی نەتەوەکانی ئێرانی فێدراڵ" دەکرا ئەوە بوو کە بۆچی لایەنی فارس تێیدا بەشدار نین؛ ئێستە کە چەند لایەنێکی فارس ئامادە بوون دان بەو کەتوارەدا بنێن کە پێکهاتەی حەشیمەتی ئێران فرەنەتەوەیە، هەر ئەو دۆستانە قامک لە چاوی حیزب ڕۆدەکەن کە بۆچی لەگەڵیاندا دانیشتوون و تێگەیشتننامەیان واژۆ کردووە. ئەمەش بەلەبەرچاوگرتنی ئەو ڕاستییەی کە لە پانتایی سیاسی ئێراندا هەنووکە حیزبێکی جیددی بەبڕشتی سەر بە لایەنی فارس یان بوونیان نییە یان زۆر کەمن! کەواتە ئەم ڕەخنە زۆر لە جێی خۆیدا نییە.

جگە لەمە دەبێ ئەو ڕاستییە بخرێتە بەرچاو کە هەر ئەو لایەنە فارسانە تا دوێنێ ئامادە نەبوون دان بە کەتواری "پێکهاتەی فرەنەتەوە"ی ئێراندا بنێن، بەڵام ئێستە لەو دوگمە فکرییە دوور کەوتوونەتەوە و چ بە ئیختیاری خۆیان چ لەڕووی ئیجبارەوە بێ ناچار بوون دانی پێدا بنێن، کە ئەمە خاڵێکی جەوهەرییە و دەبێ وەک سەرکەوتنێک بۆ خۆمان چاوی لێ بکەین نەک خاڵی لاوازی دیپلۆماسییەتی کورد! هەروەها ئەسڵێکی بنەڕەتی لە سیاسەتدا هەیە کە دەڵێ لە کاتی دانوستانی سیاسیدا نابێ چاوەڕوانیی ئەوەت هەبێ کە لایەنی بەرامبەری تۆ ملکەچی هەموو ویستەکانت بێ و تۆش ئامادە نەبی تەنانەت یەک پلە لە ویستەکانت (هەر چەند ڕەواش بن) بکشێیتەوە، چوونکە ئەگەر وا نەبێ هیچ پێشکەوتنێک لە دانوستانەکەدا نایەتە کایەوە کەواتە لە بنەڕەتڕا دانوستان بۆ دەکەی؟

مەسەلەیەکی تر کە دەبێ بورووژێنرێت ئەو ڕاستییەیە کە لە هیچ شوێن و خاڵێکی گەڵاڵە هاوبەشەکەدا باسی "وڵاتی ئێمە" نەکراوە بەڵکوو ئەو دەستەواژە تەنیا لە دەقی "بانگەواز"ەکەدا هاتووە کە ئەویش ناتوانێ باری سیاسی و حقوقی هەبێ؛ بەم پێیەش نە ئێستە و نە لە داهاتوودا ناتوانێ کێشەخوڵقێن بێت بۆ ئێمەی کورد.

مەسەلەیەکی دیکە کە لە ڕەخنەی ئەو دۆستانەدا هاتووە و زۆریش نابەجێ لەدژی وەستاونەتەوە چەمکی "پێکەوەژیان" یان "همزیستی"یە؛ بۆ بەرپەرچدانەوەی ئەم هەوڵە دەبێ ئاوڕێک لە بەرنامە و پێڕەوی ناوخۆی حیزبەکەمان بدەینەوە و وەبیر بێنینەوە کە حیزبی دێموکرات وەک پڕەنسیپێکی چەسپاو و بنەمایەکی فکری و سیاسی باوەڕی قوڵی بە پێکەوەژیان و پاراستنی کەرامەتی مرۆڤەکان و پاراستنی هەیە و لە چەندین شوێنی بەرنامەی حیزبدا بەڕوونی باسی لەوە کردووە کە حیزبی دێموکرات خوازیاری هاوپەیمانیی لەگەڵ نەتەوە مافپێشێلکراوەکان و هێزە دێموکرات و ئازادیخوازەکانی ئێرانە. یان لە فەسڵی پێنجەمدا کە باس لە سیستمی فێدراڵی لە ئێران دەکات دەڵێ: "هەموو نەتەوە پێکهێنەرەکانی ئێران"، بەبێ هەڵاواردن لە دامەزراندنی سیستمی ئێرانی فێدراڵدا بەشدارن و ئەم مافە لە یاسای بنەڕەتی سیستمی فێدڕاڵدا پەسند دەکرێت. کاتێک کە دەڵێ هەموو نەتەوە پێکهێنەرەکانی ئێران ئیتر ناکرێ "فارس" لەبەرچاو نەگیرێ؛ یان کاتێک دەڵێ: "یاسای بنەڕەتی بەپێی پێوەرە جیهانییەکانی مافی مرۆڤ ڕێکدەخرێت" و "مافی هەموو پێکهاتەیەکی نەتەوەیی، ئێتنیکی، ئایینی، زمانی و کۆمەڵایەتی دەبێ بە فەرمی بناسرێت"، ئیتر مشتومڕکردن لەسەر ئەوەیکە "پێکەوەژیان" هەڵەیە، بە کارێکی نابەجێ و نەشیاو دێتە بەرچاو. کاتێک وەها بابەتێک جێگای ڕەخنەگرتنە کە ئێمەی کورد قبووڵمان کردبێ کە بە درێژایی مێژوو، لە ئێراندا نەتەوەکان "ئاشتییانە پێکەوە ژیاون" یان بە چەمکە ناسراوەکی "پێکەوەژیانی ئاشتییخوازانەی مێژوویی" قایل بین. لە کاتێکدا دەیان و سەدان ڕووداو و کارەساتی تاڵ لە مێژووی نەتەوەکانی ئێراندا ڕوویان داوە و ئاشتییانە پێکەوە نەژیاوەن. ئەوەی لەو سەندەدا هاتووە "پێکەوەژیانی مێژووییە" کە هیچ بارێکی ئەرێنی یان نەرێنی نادا کە ئەمانە بە ئاستیانە پێکەوە ژیاون یان بە شەڕ و قڕکردنی یەکترەوە.

مەسەلەیەکی دیکەی جێی سەرنج پرسی "فیدراڵیزمی ئیداری"یە کە وەک ئەو دۆستانە دەڵێن لادانە لە بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆی حیزب؛ ڕەنگە ئەم هەڵوێست گرتنە جۆرێک لە پەلەپڕووزەیی پێوە دیار بێت چوونکە وەک لە دەقی گەڵاڵە هاوبەشەکەدا (کە وەک باسمان کرد هەڵگری باری سیاسی و حقوقییە) بەدی دەکرێت نەوتراوە فیدرالیزمی ئیداری بەڵکوو وتراوە: "سیستمی سیاسی و ئیداری فێدڕاڵ". ئەمەش دەقی ڕستەکەیە: "ئێمە خوازیاری یەکیەتیی ئازادانەی خەڵکانی ئێران لە نێو سیستمێکی سیاسی و ئیداری فیدراڵداین". کەواتە ئەو بەڕێزانە یان بەوردی دەقی ڕستەکەیان نەخوێندۆتەوە یان لێی تێنەگەیشتوون وا بەمشێوەیە لەسەر دواون یان بەئەنقەست چاویان لە ئاست ئەم ڕاستییە نووقاندووە و ئامانجدار ئەو پرسەیان وروژاندووە.

جیاواز لە هەموو ئەم باس و خواستانە پرسێکی دیکە بوونی هەیە کە ئەویش پێویستی بە هەڵوەستە کردنی جیددییە: جیاوازبوونی شێوە ڕوانینی حیزبی دێموکرات لەگەڵ ئەو دۆستانە بۆ پرسی "مافی دیاریکردنی چارەنووس". بە واتایەکی دیکە شێوەڕوانینی ئەم دوو لایەنە لەسەر مافی دیاریکردنی چارەنووس کە ساڵانێکی دوور و درێژە لە کوردستان و لە پانتایی خەباتی گەلی کورددا مشتومڕی لەسەر دەکرێ. هێڵی فکری هەنووکەی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران وەک لە بەرنامە و پێڕەوی ناوخۆیدا هاتووە بریتییە لە "دابینکردنی مافە نەتەوایەتییەکانی گەلی کورد لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیکی فێدراڵدا" بەڵام زۆرینەی ئەو دۆستانە کە وتارە ڕەخنەئامێزەکانیان لە دنیای مەجازیدا بڵاو کردۆتەوە لە ڕوانینێکی "سەربەخۆییخوازانەوە" هێرشیان کردووەتە سەر حیزب کە لەگەڵ بەرنامە و پێڕەوی حیزبدا ناتەبایە یان لانیکەم جیاوازن لە یەکتر چونکە لە هیچ شوێنێکی ئەم بەرنامەیەدا باس لە "سەربەخۆیی" وەک سیستمی سیاسی خوازراوی حیزب بۆ داهاتووی کوردستان نەکراوە.

جگە لەمەش تا ئێستەش ناوی حیزبی ئێمە "حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانە" کە هەر ئەم ناوە بۆمان ڕوون دەکاتەوە کە حیزب تا ئەم ساتەوەختە نەیویستووە سەربەخۆیی ڕابگەیەنێ. ڕەنگە ئەمە وەک خولیایەک یان پێخۆشبوون لە مێشکی هەر تاکێکی کورددا هەبێ (بە ئەندامان و تاکەکانی نێو حیزبی دێموکراتیشەوە) کە ڕۆژێک لە ڕۆژان بتوانێ بە کیانێکی سیاسی سەربەخۆ بگات و بۆخۆی حوکم و دەسەڵاتی وڵاتی خۆی بکات (کە ویستێکی و خولیایەکی پیرۆزە و پرسێکی تەواو ئاسایی و ڕەوایە) بەڵام ئایا وەک ئەمری واقع (کە تاکی سیاسی یان حیزب و ڕێکخراوی سیاسی بەرپرسیار دەبێ لەبەرچاوی بگرێ و جووڵەی سیاسی خۆی تێدا تەنزیم بکات) دەتوانێ بێتە گۆڕێ؟

پڕئاشکرایە کە درووست کردنی وڵاتێکی سەربەخۆ پێویستی بە چەندین فاکتی گرینگی نێوخۆیی و دەرەکی هەیە. پێش لە هەموو شتێک ئەوەیکە پێویستە بوونی هەبێ بریتییە لە خودئاگاییەکی نەتەوەیی بەرز کە تاک بە تاکی ئەو کۆمەڵگە یان لانیکەم زۆرینەی حەشیمەتی ئەو وڵاتە بەو ئاستە لە تێگەیشتوویی سیاسی گەیشتبێتن کە دەبێ سەربەخۆ بن و ئامادەش بن بۆ گەیشتن بەم ئامانجە بەرزە "نرخ" بدەن. پاشان ئەو وڵاتەی کە بڕیارە سەربەخۆیی خۆی ڕابگەیەنێ پێویستی بە هەندێک فاکتەری گرینگ یان ژێرخانی سیاسی، کۆمەڵایەتی، ئابووریی و بەتایبەت فەرهەنگی هەیە تاکوو بتوانێ بەهۆیانەوە بناغەیەکی قایم بۆ دوارۆژی دابمەزرێنێت و بە پشتبەستن پێیان سەربەخۆبوونی خۆی ڕابگەیەنێ.

جیا لەم فاکتەرە نێوخۆییانە (کە بە باوەڕی نووسەری ئەم دێڕانە هێشتا نەک ئامادە نییە بگرە زۆریش لاوازە) کۆمەڵێ فاکتەری دەرەکیش دەور دەگێڕن کە باس کردن لە هەر کامەیان پێویستی بە چەندین وتاری تایبەت و کۆنفڕانس و شیکاری وردی سیاسی هەیە، بەڵام بە کورتی بەم چەشنەیە: "پشتیوانی دەرەکی لە ئاستی ناوچەیی و جیهانی". دەبێ لە پێشدا ئەو پرسیارە لە خۆمان بکەین کە ئایا بە ڕاگەیاندنی دەوڵەتی سەربەخۆ، وڵاتانی ناوچە و جیهان، کە بمانهەوێ یان نا کاریگەری و شوێندانەرییان هەیە لەسەر سیاسەتی گشتی جیهان، ئامادەن پشتگیری وەها دەوڵەتێک یان وەها وڵاتێکی تازەلەدایکبوو بکەن؟ ئیستە وەها گریمانە دەکەین کە وڵاتانی ناوچەیی ئامادە نین دان بە وەها دەوڵەتێکدا بنێن و بەهەموو شێوازێکیش دژایەتی دەکەن (وەک لە ڕابردووشدا بینیومانە) بەڵام هەندێک وڵاتی دیکەی جیهانی ناڕاستەوخۆ پشتگیری لێدەکەن و تەنانەت هەموو فاکتەرە نێوخۆییەکانیش لەبارن و گەلی کوردیش ئامادەیە هەموو نرخێک بدات تاکوو وڵاتەکەی سەربەخۆ بێت و لە سێبەری ئەم سەربەخۆییەدا نەوەی نوێ و نەسڵی داهاتوو بحەسێتەوە، ئایا باری ژێئۆپۆلیتیکی کوردستان هەڵگری ئەوە هەیە کە کوردستان بێ لەبەرچاوگرتنی سنوورەکانی لەگەڵ وڵاتانی دەوروبەر پێوەندی بە دنیای دەرەوە هەبێ؟

ئەگەر ئەو نەخشەیەی کە بۆ کوردستان کێشراوەتەوە و تێیدا کوردستان لە باشوور و باکووری ڕۆژئاواوە ڕێگەی بە دەریای ئازاد هەیە، لەبەرچاو نەگرین و کوردستان وەک ئەو بەشەی کە ئیمکانی دەستوێڕاگەیشتنمان هەیە، ببینین؛ کوردستانی سەربەخۆ تەنیا لە کاتێکدا دەتوانی درێژە بە تەمەنی خۆی بدات کە یەکێک لە وڵاتانی دراوسێی ئیزنی پێبدات لە سنوورەکانی ئەو یان لە خاکی ئەو (هەوایی، زەوینی و دەریایی) پێوەندی بە دنیای دەرەوە بگرێت؛ چونکە ئەساسەن لەباری جوغرافیاییەوە کوردستان ڕێگەی بە دریای ئازاد نییە! بەڵام ئایا ئەمە ڕوو دەدات؟ ئێ خۆ ئێمە کوردستانێکیشمان ناوێت کە لە چوار لاوە گەمارۆ درابێت و هیچ پێوەندییەکی لەگەڵ دنیای دەرەوەی خۆیدا نەبێت! ئەو کاتە چی دەکەین؟ ئەمانە و دەیان پرسیاری دیکەی لەم چەشنە کە بەشی زۆریان وڵامەکانیان تاڵ و ڕوونە لە سەر ڕێگەمانە کە بە دڵنیاییەوە شەنوکەوکردنی هەر کامێکیان هەڵگری دەیان وتار و لێکۆڵینەوە و باسی قووڵە کە لێرەدا جێگەی نییە.

کۆتادێڕەکانی ئەم وتارە بە چەند وتەیەکی ڕێبەری هەردەم زیندوومان، دوکتوور قاسملووی زانا دەڕازێنمەوە کە دەفەرمێ: "حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران باوەڕێکی قوڵی بە دێموکراسی هەیە و ئامادەی هاوکاری لەگەڵ تەواوی حیزب و گرووپە سیاسییەکان لە سەرانسەری ئێران و نێوخۆی کوردستانی ئێرانە..... دابینکردنی ئازادییە دێموکراتیکەکان بۆ تەواوی حیزب و ڕێکخراوە سیاسی نەتەوەییەکان بە بێ جیاوازی یەکێکە لەو خاڵانەی بۆ هاوکاری نێوان ئێمە و هەموو هێزە نیشتمانپەروەر و پێشکەوتووەکان هەیە."١

١بەشێک لە وتاری د. قاسملوو لە ڕۆژی ڕاگەیاندنی خەباتی ئاشکرای حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ، ١١ی ڕەشەمەی ١٣٥٧ی هەتاوی ، مەهاباد.

ئیرادەی پۆڵایین و هێماکانی یەکدەنگی

جاقل

خواستی مرۆڤ بۆ ژیان و پاشان بۆ گەیشتن بە سەربەستی و هێز لە ناخی ئینسانەوە هەڵدەقوڵێ و مرۆڤ وەک حەز و خولیا و ئاوات هەمیشە حەز بە ئازادی و سەروەری دەکات، بەڵام لە ڕووی کردارییەوە زۆربەی جارەکان ئەو شتانە لە دووتوێی ئاواتێکدا دەمێننەوە یان زۆرجار مرۆڤ پاش هەوڵێکی کەم و زۆر لەم ڕێگادا ماندوو دەبێت و واز لە خواستەکەی دێنێت بە جۆرێک کە دەتوانین بڵێین بەشی زۆری مرۆڤەکان تێچووی ئەو سەربەستی و هێزەیان پێنادرێ و لە ناوەڕاستی ڕێگادا هیلاک دەبن و کۆڵ دەدەن یان زۆرجار فۆڕمی داواکەیان دەگۆڕن بە شتگەلی دیکە و لە باری دەروونییەوە خۆیان ڕادێنن و لەگەڵ وەزعی مەوجوددا خۆیان ڕێکدەخەن . تاک هەمیشە لەم بازنەدا دەسووڕێتەوە و هەر کەس لە ناخی خۆیدا دەریایەکی پڕ لە شەپۆلی هەڵچوون و داچوون تاقی دەکاتەوە.

هەر وەک ئاماژەمان پێکرد ئامانجی سەرەکی لەم گەمە پڕ لە هەوراز و نشێوەدا هێزمەندییە و بۆ مانەوە و بەهێزبوونە کە مرۆڤەکان بە ڕێگا دژوار و پڕ کارەساتەکاندا تێپەڕ دەبن. لووتکەی گشتی ئەو خواستە لە کۆمەڵگادا دەکاتە دەوڵەت . میللەتێک کە خاوەنی دەوڵەتی خۆی بێت بەشێکی زۆری ئاواتە دەروونییەکەی دێتە دی، چونکە دەوڵەت پارێزەری ماف و کەرامەتی نەتەوەکەی خۆیەتی و دەبێت لە بەرانبەر ژیان و ئاسایش و هەستی نەتەوایەتی میللەتەکەیدا وڵامدەر بێت.

دەوڵەت لە بواری فەرهەنگی و ئابووری و سیاسیدا پارێزەری بەها و بەرژەوەندییەکانی نەتەوەی خۆیەتی و بە شێوەگەلی جۆراوجۆری سازمانی بەرژەوەندییەکانی نەتەوەکەی دەپارێزێت . لەو کاتەدایە کە هێما و سیمبۆلە نیشتمانییەکان ئۆقرەیی و ئارامی دەبەخشن بە ناخی تاکەکانی کۆمەڵگە . کۆمەڵانی خەڵک بە بینینی ئاڵای وڵاتەکەیان یان بیستنی سرودە نەتەوەییەکەیان خۆیان بە بەشێک لە حکومەت دەزانن . شارۆمەندانی وڵات تەنیا ئەوکاتە دەتوانن بە تەواوی لە داهاتووی ژیانی خۆیان و منداڵەکانیان ئەرخەیان بن کە دەوڵەتی خۆیان حوکمی خاکەکەیان بکات . دیسان لێرەشدا بە پێویستی دەزانم خوێنەری بەڕێز ئاگادار بکەمەوە کە پرۆسەی دروست کردنی دەوڵەت و حکومەت یان دەستەبەرکردنی ئازادی و مافە ئینسانییەکان و گەیشتن بە سەربەستی، پرۆسەیەکی پڕ لە کەند و کۆسپ و سەرکەوتنە، ئەگەرچی هەموو مرۆڤەکان بە گوێرەی پێویست دەتوانن بەشداری ئەو خەباتە ببن بەڵام ناتوانن ببنە پێشەنگ و ڕێبەری ئەو خەباتە. لێرەدا کەسانێک جڵەوی خەبات بەدەستەوە دەگرن کە ئیرادەی پۆڵایینیان تێدا بێت . ئیرادەیێک بە دوور لە هیلاک بوون و بە هەڵەداچوون . لە مێژووی نەتەوەی کورددا شۆڕش و گیانبازی و قارەمانی زۆر تۆمار کراوە . ژنان و پیاوانی ئازا و نیشتمانپەروەر هەمیشە جڵەوی خەباتیان بە دەستەوە بووە و بە خۆشیشەوە بەشی زۆری کۆمەڵگە پاڵپشت و یاریدەدەریان بووە . زۆر جار داگیرکەرانی کوردستان بە ئەنقەست و بۆ بریندارکردنی ڕۆحی نەتەوەیی میللەتەکەمان هەوڵ دەدەن ئەو فیداکاری و گیانبازییانە بە کەم بایەخ دەنرخێنن و هەوڵ و بانگەشەیەکی زۆر دەکەن کە گوایە ئەگەر گیانفیدایەکیش کرابێت!!! دەسکەوتێکی نەبووە !!!

دنیای ماشینی و خێرایی ئاڵوگۆڕی ڕووداوەکان و پەرەگرتنی تێکنۆلۆژی ناخی مرۆڤی ئەم سەردەمەی بە مرۆڤێکی بەپەلە و کەم تاقەت گۆڕیوە و مرۆڤ هەمیشە پێی وایە هەموو شتەکان دەبێ لە کەمترین کاتدا جێبەجێ بکرێن، هەر لەم سۆنگەشەوە دوژمن هەوڵی هیلاک کردنی ناخی کۆمەڵانی خەڵک دەدات، یان فەرهەنگی بەرژەوەندیخوازانەی جیهانی بەستێنکی وەهای لە دەروونی ئینسانەکاندا دروست کردووە کە مرۆڤەکان لە چوارچێوەی بەرژەوەندی ماددی یان کەم ماوەی تاکەکەسییەوە بۆ هەموو مەسەلەکان دەڕوانن . هەر ئەم دوو هۆکارە دەروونی و جیهانییە مەیدانی فرتوفێڵ و سەفسەتەبازی بۆ ڕێژیم پێکهێناوە هەتا بە خەیاڵی خاوی خۆی کۆمەڵانی خەڵک لە خواستەکانیان بۆ گەیشتن بە ئازادی و سەربەستی پاشگەز بکاتەوە یان لە پاڵپشتی ڕێبەران و پێشەنگەکانی خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەکەیان پەشیمانیان بکاتەوە. لە نێو نەتەوەی کورددا و لە ڕۆژە هەستیارەکانی مێژوودا ڕێبەری قارەمان و گیانفیدای کوردستان و کورد "پێشەوا قازی محەممەد"ی هەرگیز نەمر بە ئیرادەی پۆڵایینی لە مەیدانی خەباتدا ڕێبەرایەتی میللەتی خۆی بە دەستەوە گرت و هێما و سیمبۆلە نەتەوەییەکانی بۆ یەکڕیزی و یەکگوتاری نەتەوەییمان تۆمار کرد کە بۆ هەتاهەتایە لە ناو نەتەوەی کورددا دەمێنێتەوە .

سەرەڕای ئەوەیکە هێشتا نەتەوەی کورد خاوەنی دەوڵەتی سەربەخۆی خۆی نییە بەڵام ئاڵای کوردستان و ناوی پیرۆزی پێشمەرگە و سرودی نەتەوەیی و تاد سیمبۆل و ڕەمزی یەکگرتنی کوردەکانن لە تەواوی جیهاندا .

بەپێچەوانەی بیری تەسکی فایدەباوەڕانەی باو لە جیهانی سەرمایەداریدا، کچان و کوڕانی کوردستان بەرژەوەندی گشتی و داهاتووی نەتەوەکەیان دەخەنە پێش بەرژەوەندی کەسۆکییەوە و دەبنە پێشمەرگەی کوردستان. پێشمەرگە پارێزەری ماف و کەرامەتی نەتەوەی خۆیەتی و بۆ بەدەستهێنانی ئازادی و بەختەوەری میللەتەکەی تەنانەت گیانی ئازیزیشی دەبەخشێت . پێشمەرگە ئوستورە و کۆڵەکەی ڕاگرتنی ژیانی سەربەستانەیە . کۆماری کوردستان لە دڵی خەڵکی کوردستاندا هەر زیندووە ، چونکە سیمبۆل و هێماکانی هێزی دەروونی دەبەخشێت بە هەموو تاکێکی کورد و کورد بۆ دووپات بوونەوەی ئەو ڕۆژانە لە ڕێبازدا هەنگاوی هزری و کردەیی هەڵدەگرێ . پێشەوا قازی محەممەد نەتەوەی کوردی فێر کرد کە ئەگەر بە ئیرادەوە بەرەو ئاواتە دەروونییەکانیان هەنگاو هەڵگرن بێگومان ڕۆژێک ئەو ئاواتانە دێننە دی . فەرهەنگی بوون بە پێشمەرگە و فەرهەنگی کۆڵنەدان و گیانبازی لە یەکەم پێشمەرگەی کوردستانەوە بۆ گەلی کورد بەجێماوە بۆیە نەتەوەی کورد هەمیشە بە ناوی کۆماری کوردستان و شەخسی پێشەوا ئێحساسی غورور و سەربەرزی دەکات .

پێشمەرگەی کوردستان ئەو مرۆڤە بەرز و بەخشندەیە کە بە ئیرادەی شۆڕشگێڕانەوە درێژە بە ڕێبازی شەهیدان دەدات و هەتا ئێستاش لێبڕاوانە لە مەیدانی خەباتدا ماوەتەوە . داگیرکەرانی کوردستان بۆ شێواندنی مێژوو یان ڕواڵەتی هێماکانی میللەتی کورد هەموو هەوڵێکیان داوە کەچی ناکام ماونەتەوە . بەپێچەوانەی ئیدعای دوژمنانی نەتەوەی کورد، خەبات و گیانفیدایی ڕۆڵەکانی کوردستان بەرهەمی هەبووە . زیندووڕاگرتنی ڕۆحی نەتەوەیی کورد، ئاشتیخوازی پێشمەرگە، بەردەوام مانەوەی بکەرانە و چالاکانەی کورد لە هاوکێشە سیاسییەکانی ناوچە و جیهاندا، کۆدەنگی کورد لە سەر پرسە گرینگەکان لەباری بەرژەوەندی نەتەوەییەوە، تێگەیشتنی قووڵی حیزبە کوردستانییەکان لە دوژمن و داگیرکەرانی کوردستان و وریاکردنەوەی کۆمەڵگە لەو بابەتانە بە شێوەی ڕۆژانە و دەیان دەسکەوتی دیکە کە سەرچاوەکەیان دەگەڕێتەوە بۆ ئەندێشەی ئازادیخوازانە و خەبات و گیانبازی هێزی پێشمەرگەی کوردستان . لە دونیای ئاڵۆز و پڕ کارەساتی ئەمڕۆدا هێزی پێشمەرگەی کوردستان ئەکتەرێکی گرینگە بۆ پاراستنی ئاسایشی کوردستان و تەنانەت جیهانیش .

داگیرکەرانی کوردستان بە چەواشەکاری لە مێژوودا هەوڵ دەدەن مەیلی مرۆڤی کورد بۆ ڕیفۆرم و تەسلیم و پاشگەزبوونەوە ڕابکێشن . لە حاڵێکدا جوڵانەوەی نەتەوەی کورد ڕەوتێکی شۆڕشگێڕانەی پێکهاتەشکێنە کە لە بەشێک لە مێژوودا هێماکانی خۆی وەک دەسکەوتێکی نەمر چەسپاندووە و بە شێوەیەکی لێبڕاوانە و ماندوونەناسانە لە ڕێبازدا ماوەتەوە هەتا ڕاسان و خەباتەکەی بە لووتکەی ڕزگاری بگەیێنێت .

ئەگەرچی دوژمن خاکی کوردستانی داگیر کردووە بەڵام نەیتوانیوە و نایشتوانێت خواستی خۆی بە سەر کۆمەڵگای کوردیدا بسەپێنێت چونکە پێشمەرگە ڕێبەرایەتی خەباتی بە دژی هەموو زوڵم و زۆردارییەک گرتووەتە ئەستۆ و هەموو تاکێکی کورد لەو خەباتەدا بە گوێرەی ئیمکان بەشدارن .

پێشمەرگە پارێزەری ماف و کەرامەتی نەتەوەی خۆیەتی و بۆ بەدەستهێنانی ئازادی و بەختەوەری میللەتەکەی تەنانەت گیانی ئازیزیشی دەبەخشێت.

فەرهەنگی بوون بە پێشمەرگە و فەرهەنگی کۆڵنەدان و گیانبازی لە یەکەم پێشمەرگەی کوردستانەوە بۆ گەلی کورد بەجێماوە بۆیە نەتەوەی کورد هەمیشە بە ناوی کۆماری کوردستان و شەخسی پێشەوا ئێحساسی غورور و سەربەرزی دەکات.

سەرماوەز و پێشمەرگە

سەباح نیکخاە

سەرماوەزە و ناو و یادت، ئەی کاکە و دادەی پێشمەرگە، دەبێتەوە وێردی سەر زار و دەبێتەوە خوێن و بە دەماری یادەوەری و خولیاکانی کۆمەڵگای کوردستاندا دەگەڕێ و تۆوی دڵنیایی و هیوا بە دوارۆژ، لە دڵ و دەروونی منداڵانی کورددا دەچێنێ.

وەک چۆن ناوی بەڕێزت بەرهەم و یادگاری کۆمارە و ڕۆڵەی ئەو شانازییە مێژووییە و دەنگدانەوەی ئەو بانگی ئازادی و هاواری سەربەستییەیە، تەنیا لە سای بوونی تۆوە میللەتەکەت خۆڕێک دەخا، گەشە دەکا و بە ئاواتەکانی دەگا. هەر خۆتی کیانێکی وەک ئەو جارەکەی بۆ چێ دەکەی و جارێکیتر ئاڵاکەی هەڵدەکەیتەوە.

ئەی ڕێبوارە بەژنزراڤەکەی ڕێبازی پیرۆزی پێشەوا و قاسملوو و شەرەفکەندی و شەنگەسوارە سوورخەڵاتەکانی ئازادی، بە بێ ناوی شیرینی تۆ، ئەم زمانە و ئەم فەرهەنگە چەند ناتەواو ئەبوو. تۆ پیرۆزترین وشە و مەزنترین ناوی و هەر کوردێک ئاواتییە بۆ ساتێکیش بووە، ئەم نازناوە جوامێرانەی تۆی لەسەر بێت.

ناوی تۆ هەم بەرهەم و هەم ئاوێتەی خوێن و فرمێسکی سەدان ساڵەی نەتەوەیەکی ستەم لێکراوە و لە پەڕەکانی مێژوودا، سەربەرزترین وشە و فەرهەنگی ژیانە و هەرچۆن بیلێین ناتەواوە و ناگات بە بارستای باڵای شەنگت.

تۆ سەرچەشنی تێکۆشان و کۆڵنەدانی بۆ بەدەستهێنانی ماف و ئازادی. تۆی ئەم نیشتمانەت پاراستووە و هەر خۆیشت سەریدەخەیت و ئەم گەلە ڕزگار دەکەیت.

تۆ نەک مامۆستا بەڵکوو قوتابخانەی ڕێبازی کوردایەتیت و بڕوای پۆڵایین و ئیرادەی پتەو و ژیانی ساکار و ئەخلاقی شۆڕشگێڕانە، وانە و ڕێنمان بۆ لێفێربوون.

تۆی پێشمەرگەیت کە لە یەک کاتا: دژ بە داگیرکردنی وڵات و زەوتکردنی ئازادی و سەبەرزی گەلەکەت، سەرکوت و توانەوەی زمان و فەرهەنگی ڕەسەنی، پێشێلکرانی مافی تاک و کۆمەڵانی خەڵک و هەڵاواردنی ڕەگەزی و چینایەتی؛ ئاڵای خەبات و بەرخۆدانت هەڵکردووە و پشتئەستوور بە خەباتی نەسرەوتووت، لە مەتەرێزی سەنگەری پڕشانازیتەوە، شەرەف و کەرامەتی نەتەوەیەکی غەدرلێکراو دەسێنێتەوە.

تۆی شانت داوە بە شانی چیاکانەوە تا نەڕووخێن و لە وەیشوومەی دوژمنانی ئەم گەلە بیانپارێزی.

ئەوە شریخەی چەکی دەستی تۆیە بووەتە لایەلایەی خەوی شار و هاوکات خەو لە چاو و ئەهوەنی لە دڵ و دەروونی نەیارانی کورددا ئەتارێنێ.

ئەوە لوولەی کلاشینکۆفەکەی تۆیە، ڕزگاریی ئەو نیشتمانە داگیرکراوە، بە گڕ ئەنووسێتەوە.

هۆ کاکی پێشمەرگە،
ئەی سروودی لێوی پێدەشت و شار،
ئەی ئیرادەی سەربەرزیی شاخ،
هۆ شابازی سەر چیاکانی کوردستان و
هۆ شاباڵی فڕینی گەل،
ئەی بیلبیلەی چاوی کوردان،
تیری ڕقی چەوساوەکان،
ئەی هێما و ڕەمزی مانەوە،
هۆ قەڵخانی پۆڵایینی بەرەنگاری،
ئەی چقڵی چاوی نەیاران؛
تۆ لە سوچێکی دڵی هەر کوردێکدا جێگەی تایبەتت هەیە و کامە شاعیر و هونەرمەند توانیویەتی لەو هەموو فیداکاری و شانازییەت خۆببوێرێ و بەرهەمێک بۆ شکۆت نەخولقێنێ؟
چەند گچکەیە قەڵەمی منیش و
چەند بەرتەسکە بازنەی وشەکانم،
لە ئاستی مەزنیتدا.
چۆن لاڵ نەبم لە وەسفی پیرۆزی و گرنگی و خۆشەویستیتا؟
لەم دوورەوە کڕنۆش ئەبەم بۆ خەبات و ئیرادەی هیوابەخش بە نەتەوە و وورەی دوژمن تۆقێنت و سەری ڕێز بۆ بیر و بڕوا و خەباتت دادەنەوێنم.
سپاس کە تۆ هەیت و ڕۆژت پیرۆز بێ.

پێشمەرگە
دینامیزمی وەگەڕخستنی ئیرادەی گەل
بۆ گەیشتن بە داهاتوویەکی گەش

پێشمەرگە هێمای تاکی وشیار و باوەڕمەندی کوردە، وەبیرهێنەرەوەی ماندوویی نەناسی، لەخۆبردوویی، گیانفیدایی و بوێرییە، سیمبۆلی ئیرادەی پۆڵایینی تاکی ئاگای ڕاپەڕیوی کورد دژ بە تاریکی، ژێردەستەیی، هەڵاواردن، سەرکوت و نادادپەروەرییە.

پێشمەرگە ڕۆڵەی خاوەن ئیرادەی کوردستانە کە دژ بە هەموو ستەم و ستەمکارییەک ڕاوەستاوە و بەو ڕاستییەش گەیشتووە کە دەستەبەرکردنی ئازادی و بەختەوەری بۆ کۆمەڵگاکەی، زۆر گرینگتر و پڕبایەخترە لە ئاسایش و بەرژەوەندییە تایبەتییەکانی خۆی وەک تاکێکی ئەم کۆمەڵگایە.

کاروان

خەبات و شۆڕشی ئەمڕۆی ئێمەی کورد، بەرهەمی خودئاگایی و گەیشتن بە ئاستێکی باش لە خۆناسین و خۆپێناسە کردنێکی ڕاست و دروستی کەسانێکە، کە میراتگری زوڵم، هەڵاواردن، سەرکوت، چەوسانەوە، قەتڵ و بڕ و سڕینەوەی سیستماتیکی مێژوویی گەلەکەیان لە لایەن داگیرکەرانی کوردستانەوە بوون و هەن. ئەوان خەباتی کورد بە خەباتێکی ڕەوا و پێویستییەکی مێژوویی پێناسە دەکەن و بە دەرەنجامی درز و جیاوازییە مێژوویی و سرووشتییەکانی نەتەوەی کورد لەگەڵ داگیرکەرانی کوردستان لە لایەک و لە لایەکیترەوەش بە دژکردەوەیەک بەرانبەر بە نەبوونی ئازادی، دادپەروەری، لەژێرپێنانی مافی گەلی کورد، سەرکوت، چەوسانەوە و شکاندنی کەرامەتی تاکەکانی ئەو کۆمەڵگایە لەلایەن دوژمنان و داگیرکەرانی کوردستانەوە، دەزانن. داگیرکەرانێک کە هەم لە ڕابردوو و هەم لە ئێستاشدا جگە لەوەیکە حاشایان لە بوون و ڕاستیی ئەم جیاوازییانە کردووە و دەکەن، لە بەرانبەر ویست و داخوازییە ڕەواکانی ئەم گەلەشدا نەک هەر خۆیان کەڕ و لاڵ کردووە بەڵکوو بە مەبەستی بێدەنگ کردنی کورد خۆیان لە ئەنجامی هیچ چەشنە زوڵم و زۆرییەک، نەپاراستووە .

خەباتی کورد هاواری ئازادیخوازی و شۆڕشی وشیارانەی کەسانێکە کە دژ بە سەرکوت، چەوسانەوە، پێشێلکردنی مافی ڕەوای نەتەوەی کورد، ڕاپەڕیون. کەسانێک کە باوەڕی تەواویان بە دیاریکردنی چارەنووسی نەتەوەکەیان بە دەست و ئیرادەی خودی کوردە . شۆڕشگێڕانیک کە زاڵ بوون بەسەر چارەنووسی سیاسی، کۆمەڵایەتی، ئابووری و کلتوریی کورد بە مافی نەتەوەکەیان دەزانن.

ئەوان پێشمەرگەن کە خاوەن تایبەتمەندیگەلێکی وەک وشیاری و ئاگایی، هەستی بەرپرسایەتی، ئیرادە، باوەڕمەندی، فیداکاری و بوێرین. تایبەتمەندیگەلێک کە نەک تەنیا کەسایەتیی پێشمەرگە لە بواری ئینسانییەوە دەوڵەمەندتر دەکات، بەڵکوو کاریگەریی قوڵیش لەسەر کۆمەڵگا و نەتەوەکەیان دادەنێت و مانا بە بوونیان دەدات .

وشیاری و ئاگایی گرینگترین و یەکەم تایبەتمەندیی زەق و بەرچاوی پێشمەرگەیە . بە بێ بوونی ئاگایی و وشیاری، خۆناسین و پێناسەکردنی شوناسی نەتەوەیی و خاوەندارێتی کردن لە نیشتمان، چەمکگەلێکی بێ واتا و بێ بایەخ دەنوێنن و ئیرادەیەک بۆ دیفاع و پارێزگاری کردن لەوان بوونی نابێت . کەوابوو ئەگەر نەبوونی ئاگایی و وشیاری هۆکارێک بێت بۆ غیابی ئیرادە بۆ دیفاع و پارێزگاری لە بەها و بایەخە نیشتمانی و نەتەوەییەکان، ئەوە بوونی کەسانێکی شۆڕشگێڕ و پارێزەری نیشتمان و هەڵگری ئاڵای نەتەوەپەروەریش نیشانە و هۆکاری سەلماندنی بوونی تاکی ئاگا و وشیار لەو نیشتمانە و لە ناو ئەو گەلەدایە . خەبات و شۆڕشی ئێمە بۆ ڕزگاریی کوردستان و دابینکردنی مافە ڕەوا و ئینسانییەکانی کورد، بەرهەمی ئاگایی و وشیاریی پێشمەرگەیە . پێشمەرگە تاکی ئاگا و خەمخۆری خاکی نیشتمان و داهاتووی نەتەوەکەمانە

. ئەوان ڕاپەڕیون تا زیندووبوونی ئێمە بسەلمێنن. شۆڕش دەکەن تا لە ناو و شوناسی نەتەوەییمان پارێزگاری بکەن . خەباتکارانێکن هەڵگر و مزگێنیدەری هیوا و داهاتووی گەشی ئەم خاک و گەلەن .

هەست بە بەرپرسیارەتی کردن تایبەتمەندییەکی دیکەی پێشمەرگەیە . بە بێ هەست کردن بە بەرپرسیارەتی لە ئاست مرۆڤایەتی، نەتەوەو نیشتماندا، کەس ناتوانێ پێشمەرگە بێت، بۆیە هەست بە بەرپرسیارەتی کردن بەرانبەر بە بارودۆخی زاڵ بەسەر کۆمەڵگادا، بە تایبەتمەندییەکی دیار و شۆڕشگێڕانە پێناسە دەکرێ . پێشمەرگە لە ئاست داگیرکراویی نیشتمانەکەیدا، نەبوونی ئازادی و پێشێلکردنی مافی گەلەکەی و بێڕێزی و شکانی کەرامەتی نەتەوەکەی، خۆی بە بەرپرسیار دەزانێ و بۆ ڕزگاریی کوردستان و دابینکردنی مافی کوردستانیان و پاراستنی کەرامەتی کورد خەبات دەکات. ئەو بۆ خۆدەربازکردن و خۆدزینەوە لە گرفتەکانی ئەو ڕێگایە، ئامادە نییە تاوانی بارودۆخی سەپاو بە سەر کۆمەڵگاکەیدا بە تەنیا بخاتە ئەستۆی داگیرکەرانی کوردستان و بەو بیانووە خۆی لە هەر چەشنە بەرپرسیارەتییەک ڕزگار بکات . خەبات بۆ سڕینەوەی زوڵم و زۆری لە کوردستاندا و بوونی پێشمەرگە وەک ڕێکخەر و هەڵسوڕێنەری ئەو خەباتە، نیشاندەری هەستی خۆبەبەرپرسیارزانینی ئەوانە بەرانبەر بەو بارودۆخە . پێشمەرگە بەرانبەر بە نیشتمان و گەلەکەی، خۆی بە خاوەن ئەرک دەزانێ . ئەوان بە دوای وڵامدانەوە بە پرسیارەکانی نەسڵی داهاتووی کوردن . ڕاپەڕیون بۆ ئەوەیکە ئەرکی خۆیان کە ڕزگاریی نیشتمان و دابینکردنی ئازادیی کوردە، بە جێ بگەیەنن بۆ ئەو مەبەستەش خۆیان لە بەرانبەر نەسڵی داهاتووی کورد بە بەرپرسیار دەزانن .

ئیرادە تایبەتمەندییەکی دیکەی پێشمەرگەیە . یەکەم هەنگاو بۆ دەستەبەرکردنی ئیرادەیەکی بە هێز، دیاریکردنی داخوازییەکانە لە ژیاندا و بیرکردنەوە لە هۆکاری دیاریکردنی ئەو داخوازییانەیە . ئەو کارە یارمەتیدەرە بۆ پێناسەکردنێکی ڕوون و درووست لەو کارانەی کە پێویستە بە ئەنجام بگەن یان نەگەن . خاڵی هەرە زەق و بەرچاو لە کەسایەتییە خاوەن ئیرادەکاندا، بەستنەوەی خواست و داخوازییەکانیانە بە ئامانجێک کە لای ئەوان زۆر گرینگتر و پڕبایەختر لە بوونی خۆیانە .

پێشمەرگە هێمایەکە لە ئیرادەی نەتەوەی کورد کە خاوەن داخوازییەکی ڕوون و ئاشکرایە . پاراستنی کەرامەتی تاکی کوردستانی، دابینکردنی ئاسایشی وڵاتەکەی، پاراستنی شوناسی نەتەوەیی، بەرەوپێشبردنی ئاستی پێشکەوتویی کۆمەڵگای کوردستان، نەمانی زوڵم و زۆری و هەڵاواردن، برەو و پەرەپێدان بە کلتور و تایبەتمەندییە نەتەوەیی و نیشتمانییەکانی کورد و گەیشتنی گەلەکەی بە هەموو مافە مرۆڤی و ئینسانییەکان، بەشی هەرە زەق و دیاری داخوازییەکانیەتی . ئەو بوونی داگیرکەر لە نیشتمانەکەی بە هۆکاری ئەسڵیی دیاریکردنی ئەو داخوازییانەی دەزانێ و ئامانجیشی ڕزگاریی نیشتمان و نەتەوەکەی لە هەموو ئەو مەینەتی و نەگبەتی و دواکەوتوویییە کە بەو هۆکارەوە تووشی بووە . پێشمەرگە ڕۆڵەی خاوەن ئیرادەی کوردستانە کە دژ بە هەموو ستەم و ستەمکارییەک ڕاوەستاوە و بەو ڕاستییەش گەیشتووە کە دەستەبەرکردنی ئازادی و بەختەوەری بۆ کۆمەڵگاکەی، زۆر گرینگتر و پڕبایەخترە لە ئاسایش و بەرژەوەندییە تایبەتییەکانی خۆی وەک تاکێکی ئەم کۆمەڵگایە . بە درێژایی مێژووی خەباتی گەلەکەشمان، بەخۆ فیداکردن و قوربانیدان لەو پێناوەدا، ئەو ڕاستییەی بە ڕوونترین شێوە سەلماندووە . کاروانی دوور و درێژی شەهیدان و موی سپی ڕوخساری پێشمەرگە دێرینەکان، شاهیدن بۆ سەلماندنی ئەو ڕاستییە .

یەکێک لە تایبەتمەندییەکانی تری پێشمەرگە، باوەڕمەند بوونە . باوەڕکردن بە ڕێباز و ئیمان بەسەرکەوتن، دوو دینامیزمیی بەهێزی دەروونی و زەینیی پێویستن بۆ شکاندن و زاڵ بوون بەسەر کەند و کۆسپ و لەمپەڕەکاندا. بە بێ بوونی باوەڕ بە ئامانج و ئیمان بە هێز و توانایییەکانی خۆمان، ناتوانین چاوەڕوانیی هیچ سەرکەوتنێک بکەین. ئێمە باوەڕمەند بە باوەڕمەندیی پێشمەرگە بە ئامانجەکانیانین و ئەو ڕاستییەش باش دەزانین کە هەڵبژاردنی ڕێبازی پێشمەرگانە، نیشانەی باوەڕ و ئیمان بەو ڕێبازە و گەیشتن بە تروپکی ڕزگاری و ئازادییە. ئەوان زۆر لەمێژە بەو ڕاستییە گەیشتوون کە دڕدۆنگی، گومان و دوودڵی، دەتوانن بەهێزترین لەمپەڕ لەبەردەم تاکەکان بۆ وەگەڕخستنی تواناکانیان و هەوڵدانێکی ڕاستەقینە بە مەبەستی گەیشتن بە داخوازییەکانیان بن. هەر بۆیەشە کە لە پێناسەی ئەواندا، تاکی شۆڕشگێڕ کەسێکە کە لە هەر چەشنە دڕدۆنگییەک بەرانبەر بە ڕێبازی پێشمەرگانە و ئامانجی ئەم ڕێبازە بە دوور بێت . پێشمەرگە وەک شۆڕشگێڕانی باوەڕمەند و خاوەن ئیرادەی پۆڵایین، چاک دەزانن کە تەنیا دەتوانن بەو ئامانجانە بگەن کە باوەڕی تەواویان پێیەتی . ئەوان تەنیا بیر لە سەرکەوتن دەکەنەوە بۆیە لە جێی ناهومێدی و بێ هیوایی، بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانیان، بە بەردەوامی لە هەوڵی دۆزینەوەی ڕێگاچارەی گونجاوتر و شیاوتردان . مێژووی دوور و درێژی خەباتی پێشمەرگە بۆ گەیشتنی کورد بە مافەکانی و بەردەوامی و زیندووبوونی ئێستای ئەم خەباتە، سەلمێنەری باوەڕی پتەو و قوڵی پێشمەرگە، بە سەرکەوتن و ڕزگاریی کوردستانە .

فیداکاری و بوێری دوو تایبەتمەندی دیاری دیکەی پێشمەرگەن. بە بێ بوونی فیداکاری و لەخۆبردوویی، بە بێ بوونی بەخشەندەیی و گیانفیدایی، چەمکگەلێک و تایبەتمەندیگەلێکی وەک وشیاری، هەست بە بەرپرسایەتی کردن، ئیرادە و باوەڕمەندی، لە مانا بەتاڵ و پوچ دەبنەوە . ئەگەر ئەو تایبەتمەندیگەلە پێکهێنەری ئەندام و جەستەی پەیکەرێک بن، ئەوە بێگومان فیداکاری و بەخشەندەیی خوڵقێنەری ڕۆح و بزوێنەری ئەو پەیکەرەن . هیچ شتێک ناتوانێ بارتەقای گیانفیدایی و پێشمەرگە بوون سەلمێنەری بوونی ئەو تایبەتمەندییە ئاماژەپێکراوانە بێت، لە دەروونی یەک پێشمەرگەدا . بەخشەندەیی نیشانەی گەورەیی، وشیاری، بوونی هەستی بەرپرسیارەتی، ئیرادە و باوەڕمەندییە. کێ هەیە بەخشەندەتر و فیداکارتر لە پێشمەرگە، گیانفیدایانێک کە ئامادەن بۆ ڕزگاری و بەختەوەری نیشتمان و گەلەکەیان نەک هەر سەروەت و سامان، بەڵکوو ڕۆح و ژیانی خۆشیان لە پێناو ئەو ڕێبازەدا فیدا بکەن .

بەخشەندەکان بوێرترین تاکەکانی کۆمەڵگان. ئەوانەی نە ماندوو بوون دەناسن و نە لەگەڵ ترس و ترسەنۆکی ئاشنان . چیاکان و پێدەشتەکان، گوند و شارەکان، وشە بە وشەی ژیاننامەی پێشمەرگەکان، لاپەڕە بە لاپەڕەی چیرۆکی قارەمانەتییەکان، بست بە بستی خاکی کوردستان، مەل، ڕووبار، دارەکان هەر لە ماکۆوە تا کرماشان، شاهیدی ئەدەن بۆ بوێری و چاونەترسیی پێشمەرگەکان . بێجگە لە پێشمەرگە، کێن ئەوانەی لە هەیبەتیان ئەسێرەکان ئەلەرزن ، لە گڕ و تینی شۆڕشگێڕانەیان ڕووبارەکان ئەوەستن . چی هەیە لە پێشمەرگە باشتر بتوانێ پێوەر و پێوانەیەک بێت بۆ بوێری و چاونەترسی . ئەوان بوێرییان کرد بە هەوێنی گیانفیدایی خۆیان و بەو هۆیەشەوە توانیان غروور و هەستی "بوون"، بۆ هەمیشە بە کورد ببەخشن .

پێشمەرگە هێمای تاکی وشیار و باوەڕمەندی کوردە . ناوێکی خۆشەویست و وەبیرهێنەرەوەی ماندوویی نەناسی، لەخۆبردوویی، گیانفیدایی و بوێرییە . پێشمەرگە سیمبۆلی ئیرادەی پۆڵایینی تاکی ئاگای ڕاپەڕیوی کورد دژ بە تاریکی، ژێردەستەیی، هەڵاواردن، سەرکوت و نادادپەروەرییە . شۆڕشگێڕێکی ڕاستەقینەی دژ بە کۆنەپەرەستی و چەوسانەوەیە لە کوردستاندا . ئەوان دینامیزمی وەگەڕخستنی ئیرادەی گەل بۆ گەیشتن بە داهاتوویەکی گەشن . پێشمەرگە پێڕەو و گوێڕایەڵی ویستی ئینسانیی کۆمەڵگای کوردستان و ڕێبەر و ڕێنیشاندەری ئەو کۆمەڵگایە بۆ گەیشتن بە ئازادی، بەختەوەری و بونیادنانی ژیانێکی مرۆڤانەن .

گیا لەسەر بنچکی خۆی دەڕوێ!
تێرۆر و تۆقاندن، چەکی میراتی کەونارا!

هیوا خانێ

کۆماری ئیسلامی بۆ راگرتنی دەسەڵاتی نگریسی خۆی و پەرەپێدانی جیهانی ئیسلامی خۆی لە هیچ توندوتیژی و کوشتن وماڵوێرانی و جینایەتێک نەپاراستووە و سڵی لێناکاتەوە. هەروەک لە سەرجەلەی خۆی بۆی بەجێماوە کار دەکا. چونکە خۆی بە نوێنەری بە حەققی ئیمامی زەمان دەزانێ و بە پێی ئەمر و نەهی خودای دەجوڵێتەوە و لە هەموو کردەوەکانی لە نیشانەکانی خودای کەڵک وەردەگرێ. ئارمی نێوەڕاستی ئالاکەی، بۆ هەموو وەزارەت و بنکە و بارەگایەک لەو نیشانانەی کەڵک وەردەگرتووە. تەنانەت لە ئارمی سپای پاسدارانیشدا رەنگی داوەتەوە! (هەر هێزێک لە تواناتاندایە بۆ بەربەرەکانی ئەوان "دوژمنان" حازر بکەن.)

ئەمڕۆ کۆماری ئیسلامی کە دەسەڵاتی ئێرانی لە دەستدایە گەلێک هێز و توانای لەبەردەستە؛ بۆ بەربەرەکانێش زۆر رێگای لە پێشدایە بۆ بەرهەڵستبوونەوە لەگەڵ دۆست و دوژمن لە: تیرۆر، تۆقاندن، جینایەت، رەشەکوژی، بێ سەر و شوێن کردن، قەتڵوعام، پیلانی جۆراوجۆر، دەهۆ، فێڵ، داو، بوار هەڵخستن، لە شەڕدا لە پشتەوە لێدانی هێزی خۆیی، نەمانی کاریگەری (ئیکسپایەر بوون) ...

ئەڵبەت ئەو کارە لە پێشینیانی خۆیان بۆیان بەجێماوە و بە سوود وەرگرتن لە میراتی ئیسماعیلییەکان و سەفەوییەکان، نەیارانی خۆیان، ئەوانەی لە بەرامبەر زوڵم و زۆری ئەواندا بوەستێتەوە، لەمپەڕی پێشوەچوونی سیاسەتی ئەوان بێ بە هەر لەونێ بۆیان بلوێ بە پشت بەستن بە دوو سەرچاوە، کار بۆ لەسەر رێگای لادانی دەکەن. یەکەم قورئان و دووهەم سەرجەلەیە .

قورئان دەفەرموێ (والذین معه اشداء علی الکفار رحما بینهم) کە تەئکید لە رفتاری توندوتیژانە و سەخت لە بەرامبەر کوففاردا دەکا. لە نێوخۆ راسپاردەی رەحم و بەزەییە. ئەوەش سەرچاوەی ئەو دروشمەیە کە لە سەرەتای بە دەستەوە گرتنی دەسەڵات، کۆماری ئیسلامی زەقی کردبۆوە کە: " سیاست ما عین دیانت ماست" کە بەراست هەم سیاست و هەم دیانەتیان لە پێناو ئامانجی سەرەکیان کە دارشتنی جیهانی ئیسلامی (شیعی) لە ناوچەیە و بڕەوپێدانی مەزهەبی شیعە بووە. ئەوانەی لە بەرامبەریاندا ڕاوەستێ مولحید و کافر و عاملی دەستی بێگانەیە! ئەو ئایەتەیان بە تەواوی بە کردەیی و پراکتیکی کردووە. ئێستا دەبینین لەگەڵ دۆستانی هەم لە ناوخۆ و هەم لە دەرەوە بە دلۆڤانی هەڵسوکەوت دەکەن. لە ناوخۆ هەر چەشنە رانتێک بە دۆستان و لایەنگرانیان دەدەن. جا چ لە رێگەی یاسایی یان نایاسایی، چ شەرعی چ ناشەرعی ، رەوا یان نارەوا بێت. کاتێکیش خەڵک لە دۆستەکانیان راست دەبنەوە با دۆستەکانیان ناحەقیش بن، با زوڵم و زۆریان لە خەڵک کردبێ، با بێ ئەخلاقیان کردبێ و کاری ناشایستیان لێ روودابێ هەر لایەنگری لێدەکەن. نموونە زۆرن پیویست ناکا شاهید بێنمەوە!

بەڵام سەبارەت بە توندوتیژیش (اشداء) هەر بەتەواوی ئەرکی خۆیان بە جێ هێناوە. هەروەک لە سەرەوە ئاماژەی پێکرا هەم ئایەتی قورئان بەڕێوە دەبن و هەم ئامۆژگارییەکانی سەرجەلەکانیان کە ئیسماعیلی و سەفەوییەکانن. حەسەنی سەباح لە قەڵای هەلەمووتدا دادەنیشێت(دەڵێن پاش گرتنی هەلەمووت تەنیا جارێک لەم قەڵایە دابەزیوە) بۆ پێشوەبردنی کاروباری فرقەی ئیسماعیلییە هەرچی لە توانایدابا درێغی نەدەکرد! یەکێک لەو کارانەی کە ئەمڕۆ کۆماری ئیسلامی لاسایی دەکاتەوە و کردوویەتە سەرمەشقی خۆی تیرۆر و تۆقاندن بووە!.

شەڕی تیرۆر و تۆقاندن شەڕێکی وەک فارس دەڵێ حیساب شدە و دەقیق بوو کە بە تەواوی ترس و دڵەراوکێی خستبووە دڵی هەموو ساحەب مەنسەبێک. دەسەڵاتداران، ئەمیران، سەرکردەکان، حاکمانی ناوچە، تەنانەت هێندێک لە زانایانی ئایینی و گەورەکانی ئۆلی کە بیروباوەڕی ئیسماعیلییەکانیان رەد دەکردەوە کوشتنی ئەوان بە واجب دادەندرا. ئەو کەسانە لەبەر خەنجەری خۆبەخشەکان دەربازیان نەدەبوو. ئەوەی بەرچاوە و مێژوو باسیان دەکا زۆرن بەڵام گرینگەکانیان خاجە نیزامەلمولک، گەورە وەزیری مەلەکشا سەلجوقی و جەلالودەولە حاکمی نەیشابوور ... لە بواری تۆقاندن بەسەرهاتی ئیمام فەخری رازی سەرنجراکێشە کە بە هۆی بەپێز (برهان قاطع) بە نێوبانگە. ئیسماعیلییەکان، ئیمام فەخری رازی دەعوەت دەکەن بۆ قەڵای هەلەمووت؛ ئەویش رەدی دەکاتەوە ناچێ! چوونکە زۆرجار لە دانیشتن و قسە و باسدا زەممی ئەوانی کردبوو بە گومرای لە قەڵەم دابوون و پڕوپاگەندەی دژی ئەوان دەکرد. لەگەڵ ئەوەی کاریگەری کەلامی لە نێو خەڵک هەبوو توانای زانستیشی لەسەر بوو، بۆیە ئیسماعیلییەکان بڕیاری تۆقاندن و پاشگەزبوونەوەی دەدەن، یەکێک لە خۆبەخشان رادەسپێرن ئیمام بەرێتە قەڵا ئەگەر نەهات چاوی لێ سوورکاتەوە و بیترسێنێ و دەست لە پروپاگەندە دژ بە ئەوان هەڵگرێ! خۆبەخش خۆ دەگەیەنێتە شاری رەی و داوای دەرس لە ئیمام دەکا. ماوەی حەوت مانگ دەرسی (وەجیزی) ئیمام غەزالی لەلا دەخوێنێ لە ئاکامدا رۆژێک هەلی بۆ دەڕەخسێ و ئیمامی بە تەنیا وەگیر دەکەوێ. دەرگای لەسەر پێوەدەدا و بە چەقۆوە بۆلای دەچێ ئیمام دەیهەوێ هەڵێ وەعەرزی دەکەوێ و خۆبەخش سواری سینگی دەبێ . دەڵێ: بۆ لەعنەت بۆ ئیسماعیلییەکان دەنێری؟ ئیمام تۆبەی نسووح دەکا، تۆبەیەک کە بە کەفارە نەشکێ،! لەسەر سینگی هەڵدەستێتەوە دەڵێ: مەترسە لە مەولاناوە ئیجازەی کوشتنی تۆم نەبوو وەرە دەتبەم بۆ قەڵا لەوێ ببە بە حاکم و ئێمە هەموو دەبینە بەند و غولامی تۆ، ئەگەر پێشت خۆش نییە زەممان مەکە و لەعنەتمان بۆ مەنێرە ، چوونکە قسەی تۆ لە دڵی خاس و عام دەنیشێ و ئێمە باکمان لە قسەی خەڵکی نییە. دەست دەگیرفانی رادەکا و سێسەد و شێست و پێنج دیناری زێڕ دەدا بە ئیمام فەخری رازی دەڵێ: ئەوە ماجبی ساڵیانەی تۆیە دوو دەست خەڵاتیشیان بۆ ناردووی لە ماڵە منن، من دەڕۆم بنێرە ئەوانیش بۆخۆت هەڵگرە، ماجبی ساڵەکانی داهاتووش لە (رەیسی قەسران) وەربگرە. ناردی خەڵاتەکانیان بۆ هێنا و هەموو ساڵێ ماجبی خۆی وەردەگرت و دەستی لە لەعنەت و زەممی ئیسماعیلییەکان هەڵگرت. شاگردێکی هۆیەکەی لێپرسی، گوتی: ئەوان هۆی بە پێزیان (برهان قاطع) هەیە، مەسلەحەت نییە بە لەعنەت بکرێن و بە خەراپ باسیان بکرێ! (سەرچاوە: جامع التواریخ کریم کشاورز)

کۆماری ئیسلامیش ئەوەتەی هاتۆتە سەر حوکم دەستی بە تیرۆر و تۆقاندن کردووە. لە سەرەتا تاقمێک بە ناوی فورقان دەستیان دا کوشتنی کەسایەتییەکانی ملی مەزهەبی و ئیسلامییەکانی زانکۆ دیتوو و بەتوانا. بەوە نەوەستان ئەوجار دە ئەحزابی سیاسیان هەڵکێلا، بۆ دەرخستنیان لە گۆڕەپانی سیاسی ئێران هەر یەک بە بەهانەیەک و بە جۆرێک یەک یەک و دوو دوو زەختیان بۆ دێنان و لە خۆیان دوور دەکردنەوە. بۆ کوردستان حوکمی جیهادی دەرکرد و شەڕێکی نەخوازراوی بەسەر خەڵکی ئەو ناوچەیەدا داسەپاند. چ جنایەتێک نەما کە لە کوردستان دەرحەق بە خەڵک نەیکا. تەنانەت رەحمی بە حیزبی تودە کە حکومەتی ئیسلامی بە دوژمنی ئیمپریالیست دەزانی و لە پشت هەموو کردەوە نالەبارەکانی رادەوەستا و ئیقتیدای پێدەکرد! خۆی لەگەڵ ئەو لە بەرەی دژی ئیمپریالیزم پێناسە دەکرد، نەکرد و رێبەرانی گرت و لەگەڵ ئەوەی تۆبەنامەیان نووسی و پاکانەیان کرد و لە کەژراهەوە بەرەو رێگای راست گەڕانەوە بەڵام رەحمی پێنەکردن و لە ناوی بردن. جێگای ئاماژەیە کە لە تەواوی ئەو پیلان و نەخشە و تیرۆرانە دا دەوری بەرچاوی رەفسەنجانی و شوێنپێی ئەو دیارە. پاش مەرگی خومەینی و هێنانە سەرکاری خامنەیی بە دەهۆی رەفسەنجانی وەک رێبەر! ئەو پیلانانە گوڕی زیاتر دەستێنن و بۆ پتەو کردنی پایەکانی ناعەداڵەتی خۆیان بە پێویست دەزانن کە ئەوانەی بە بڕوای ئەوان مەترسین بۆ سەر دەسەڵاتەکەیان لە گۆڕەپانی سیاسی و مەزهەبی و فەرهەنگی بسڕدرێنەوە. ئەوان مەیدانیان بۆ چۆڵ بێت بۆ پەرەپێدانی جیهانی ئیسلام و هەناردەکردنی بۆ دەرەوەی وڵات، بۆیە لە کۆتایی دەیەی شەست و هەتا بەشی دووهەمی دەیەی هەفتا بەرنامەیەکی دارێژراو بۆ لە ناوبردنی جیابیران و کەسایەتییە سیاسی و مەزهەبی و فەرهەنگییەکان دەخەنە بواری جێبەجێ کردنەوە لە ناوخۆ و دەرەوەی وڵات و ئەو کەسانە دەکەونە بەر هێرشی دڕندانەی بەکرێگیراوانی نیزام و بەشێوەیەکی دوور لە ئەخلاق و ئینسانییەت تیرۆر دەکرێن و پاش کوشتن، تەرمەکانیان دەشێوێندرێن و لێرە و لەوێ فڕێ دەدرێن.

بیست ساڵ بەسەر قەتڵە زنجیرەییەکاندا لە ئێران تێدەپەڕێ، جینایەت و کارەساتێک کە بەبێ لەبەرچاوگرتنی بنەما ئەخلاقی و ئینسانی و نێودەوڵەتییەکان بە دڕندانەترین شێوە لە ماوەی دە ساڵ و خوردەیەک بە سەرهەڵسوڕاوانی سیاسی و مەدەنی و فەرهەنگی ئێراندا هێنرا. لەگەڵ ئەوەی لێپێچینەوە لەگەڵ بکەرانی ئەو کردەوە قێزەونە کرا بەڵام چوونکە بکەرانی مەئموور بوون و تاوانبارانی سەرەکی مەقاماتی سەرووی دەسەڵات بوون دادگایی کردنی ئەوان بێ سەمەر مایەوە و تەنیا بۆ ئەوەی زانیاری زیاتر سەبارەت بەم دۆسییە درز نەکا بۆ دەرەوە، زۆر زوو تاوانباری یەکەمی دۆسییەکە (سەعید ئیمامی) بەناوی خۆکوژی لە ناو زیندان لە ناوبرا. پاشان هەموو شتێک دێژە بە دەرخۆنە کرا و خەتێکی سووری راست و چپ بەسەریدا کێشرا و خرایە بایەگانی هەمیشەیی. ئەوانی تر نەک سزا نەدران بەڵکوو خەڵات کران و لە شوێنی ئەمن و لەژێر چاوەدێری خۆیاندا بە بەرپرسایەتی گرینگتر و لە سەرتر درێژە بە ژیانی نگریسی خۆیان دەدەن.

کۆماری ئیسلامی ئێستا بە هۆی دەستێوەردانی لە وڵاتانی ناوچە، لایەنگری لە ئاژاوەگێڕانی رۆژهەڵاتی نێوەڕاست، قەیرانی ئابووری ناوخۆ، پێشێلکردنی مافەکانی مرۆڤ، لە لایەن وڵاتانی جیهان، بەتایبەت ئۆرووپا و ئامریکا و وڵاتانی ناوچە خراوەتە گەمارۆوە و لە ناوخۆش نارەزایەتییەکان کەم و زۆر سەریان هەڵداوە، بۆیە کۆماری ئیسلامی دیسان دەستی داوەتە رەشەکوژی و تیرۆر و تۆقاندنی چالاکوانانی سیاسی، نەتەوەیی، مەزهەبی و فەرهەنگی. دەیهەوێ دیسان ئەو چەکە بە میرات گەیشتووە بۆ دەربازبوونی خۆی بەکار بێنێ! کە بەختەوەرانە لە دوو کردەوەی تیرۆریستی لە ئورووپادا پێش لە بەرێوەچوونیان هەڵیان ناون و بکەران دەستبەسەر کراون. رێژیم ئەوجار تیری وەبەردی کەوت و هەرچەند هەوڵیدا بەکرێگیراوانیان رزگار بکەن لە دەستیان نەهات. چونکە کاتی مامەڵەی ژێر بە ژێر تەواو بووە لەبەر ئەوەی وەختی ئەوە هاتووە رێژیم بارەکەی بپێچێتەوە و توورڕ بدرێتە زبڵدانی مێژووەوە!.

ئاسۆ سالح:

پێویستە لێکتێگەیشتننامەکە وەک دروست کردنی بلووک یان هاوپەیمانییەک بۆ زەقکردنەوەی مەسەلەی نەتەوایەتی لە ئێران و مافی نەتەوەکان لە داهاتووی ئەم وڵاتە لێک بدەینەوە.

لە ڕۆژانی ڕابردوودا حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و ۹ لایەنی سیاسی ئێرانی لێکتێگەیشتننامەیەکیان وێڕای بانگهێشتنامەیەک واژۆ و بڵاو کردەوە کە تێیدا وێڕای ئاماژە بە ڕابردووی خەباتی خەڵک لەدژی ڕێژیم و پێویستیی یەکیەتی ڕەوتە سیاسییەکان لەو پێناوەدا هاتووە: ئێمە پێبەندین لەسەر پێویستی یەکیەتییەکی بەربڵاو بۆ سەقامگیرکردنی سیستمێکی دێموکراتیکی کۆماری و فێدراڵ لە ئێران و بایەخگەلی وەک تۆلێرانس، پلۆرالیزم، جیایی دین لە دەوڵەت لەسەر بنەمای جاڕنامەی مافەکانی مرۆڤ و پێکەوەژیانی هەموو ڕەوت و بیرە سیاسییە دێموکراتیکەکان. بۆ شەنوکەوکردنی ئەم باسی چەند پرسیارێکمان ئاراستەی بەڕێز "ئاسۆ ساڵح" بەرپرسی ڕاگەیاندنی حیزبی دێموکرات لە دەرەوەی وڵات کردووە.

دیمانە: کوردستان

● ئامانجی سەرەکی لە واژۆکردنی لێکتێگەیشتننامەی حیزب و نۆ لایەنی سیاسی ئێرانی چی بوو؟ ئایا دەکرێ وەک دەرەنجامی هەوڵە دیپلۆماتیکەکانی حیزب لە ڕابردوو سەیر بکرێ بۆ پێکهێنانی بەرەیەکی هاوبەشی دژ بە تاران؟

یەکێک لە ئەرکەکانی هەر حیزبێکی سیاسی دروست کردنی هاوپەیمان و هاوڕا لە مەقتەعێکی زەمانییە. ئەو هاوپەیمانییانە دەتوانن بۆ وێنە لە هەڵبژاردنێک بن، یان بۆ ئامانجێکی درێژخایەن. حیزبی ئێمەش وەکوو حیزبێکی خاوەن مێژوو و بە پرەنسیپ کە هەمیشە لە گۆڕەپاندا چالاکانە خەباتی کردووە، هەموو کات باوەڕی بە دانیشتن و لێکتێگەیشتن لەگەڵ لایەنە خەباتکارەکانی دیکە هەبووە، بەڵام تەنیا ئەوە کە حیزبێک لە سەر لاپەڕەی کاغەز بوونی هەبێت یان تەنیا بۆ وێنە لەم کاتەدا خوازیاری نەمانی کۆماری ئیسلامی ئێران بێت، ناتوانێ هاوکار و هاوپەیمانێک بۆ ئێمە بێت، بەڵکوو چەند پێداویستی هەن پێویستە لە بەرچاو بگیردرێن، بۆ وێنە باوەڕی ئەو لایەنە بە فرەنەتەوەبوونی وڵاتی ئێران، باوەڕ بە دابینکردنی مافی نەتەوەکان لە چوارچێوەی سیستمێکی دژە ناوەند، خەبات بۆ نەهێشتنی کۆماری ئیسلامی و هتد، هەروەها چەندە جیدی بوونی ئەو حیزبە و چۆنیەتی بوونی لە گۆڕەپانی خەبات. ئەو حیزبانەی کە لەم لێکتێگەیشتننامەیە بەشدارن، کەم تا زۆر خاوەنی ئەو تایبەتمەندیانەن.

خاڵێکی دیکە کە پێویستە لە بەرچاوی بگرین، کاتی واژۆکردنی ئەم لێکتێگەیشتننامەیە بوو. هەم بارودۆخی قەیراناوی کۆماری ئیسلامی و هەم دروست بوونی بلووکەکانی ناو ئۆپۆزیسیۆن لەم کاتانەدا، ئەو ڕاستییەمان پێ پیشان دەدەن کە ئێمەش لە چوارچێوەی دابینکردنی مافی نەتەوەکەمان و بۆ داهاتووی نادیار، پێویستە هەوڵ بدەین کە لە ڕێگەی دروست کردنی بلووک یان هاوپەیمانی جۆراوجۆر مەسەلەی نەتەوایەتی لە ئێران و مافی نەتەوەکان لە داهاتووی ئەم وڵاتە زەق بکەینەوە. ئەم لێکتێگەیشتننامە پێویستە لەم چوارچێوە لێک بدرێتەوە.

● جیاوازی نێوان ئەم لێکتێگەیشتنە لەگەڵ کۆنگرەی نەتەوەکانی ئێرانی فێدراڵ لە چیدایە؟ ئایا ئەم سەنەدە ڕێگر نابێ لەبەردەم چالاکییەکانی کۆنگرە یان بە پێچەوانەوە دەتوانێ یارمەتیدەر بێت بۆ بەهێزترکردنی کاروباری کۆنگرە و وەپێشخستنی ئامانجەکانی؟

جیاوازی ئەم لێکتێگەیشتننامە لەگەڵ کۆنگرەی نەتەوەکانی ئێرانی فێدراڵ هەم لە بواری قەوارەوەیە و هەمیش ناوەڕۆک. کۆنگرەی نەتەوەکان لە ۱۳ حیزب کە هەموویان لە نەتەوە بندەستەکانی ئێرانن، پێک هاتووە. ئەم کۆنگرە هەرچەند زۆر هەوڵی داوە کە لایەنی فارسیش بهێنێتە ناو خۆی، بەڵام تا ئێستا لەم بوارەدا سەرکەوتوو نەبووە. ئەم لێکتێگەیشتننامە هەم حیزبی نەتەوە بندەستەکان لە خۆ دەگرێت و هەمیش چەند حیزبی نەتەوەی فارس. بە دڵنیاییەوە کۆنگرەی نەتەوەکان هەر چۆن لە مەنشوورەکەی خۆیشیدا هاتووە، زۆرتر پێداگری لە سەر مێژوویەکی جیاواز، داهاتوویەکی جیاواز لە سەر ئەساسی مافی نەتەوەکان و دروست کردنی سیستمێکی فێدراڵی دەکات، بەڵام ئەم لێکتێگەیشتننامە جگە لەو خاڵانە کە کۆنگرەی نەتەوەکانی ئێرانی فێدراڵ پێداگریان لە سەر دەکات، ئاماژە بە هەندێ خاڵی دیکە وەکوو مافی دیاریکردنی چارەنووس بۆ نەتەوەکان و هەروەها زۆر خاڵی گشتگیری دیکە بۆ هەموو خەڵکانی ئێران دەکات.

پێویستە هەوڵ بدەین کە لە ڕێگەی دروست کردنی بلووک یان هاوپەیمانی جۆراوجۆر مەسەلەی نەتەوایەتی لە ئێران و مافی نەتەوەکان لە داهاتووی ئەم وڵاتە زەق بکەینەوە.

کۆنگرەی نەتەوەکان و ئەم لێکتێگەیشتننامە لەو ڕوانگە کە هەردووکیان ئەدەبیاتێکی تازەی سیاسی لە ئێران لە سەر ئەساسی فرەنەتەوەیی بوونی ئەم وڵاتە دەخولقێنن، تەواوکەری یەکترن. هیچکامیان ڕێگر نین لە کاروباری ئەوی دیکە. هەر کامیان پێکهاتەی خۆیانیان هەیە و هەرکامیان لە ناو خۆیاندا کۆمیتەی کاری تایبەتیان پێکهێناوە و کاری خۆیان دەکەن.

● پاش بڵاوکردنەوەی هەواڵی واژۆکردنی ئەم لێکتێگەیشتننامە کۆمەڵێک ڕەخنە لەلایەن چالاکانی سیاسی کورد هاتە ئاراوە کە بە ڕوونی باسیان لە سێ چەمکی نێو ئەم سەنەدە دەکرد و وایان لێک دابوویەوە کە بوونی ئەو دەستەواژانە کە بریتین لە پێکەوە ژیان، وڵاتی ئێمە و فێدراڵی ئیداری خەسار بە بزووتنەوەی کوردستان دەگەیەنێ و بە پێچەوانەی بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆی حیزبی دێموکراتە. ڕای ئێوە چییە؟

واتە بۆ وێنە باسی دابینکردنی مافی چارەنووس بۆ نەتەوە بندەستەکانی ئێران دەکات کە لە مێژوودا بێ وێنە بووە. سەبارەت بە "فێدراڵی ئیداری"ش باسەکە بە لاڕێدا براوە، واتە لە ناو بەڵگەنامەکە نووسراوە "سیستەمی سیاسی و ئیداری فێدراڵی" کە لەگەڵ "سیستەمی فێدراڵی ئیداری" واتە نزیک لەو شتەی کە ئێستا لە چوارچێوەی پارێزگاکان هەیە، زۆر جیاوازە.

بەشێکی زۆر لەو بەرپرسیارەتییە کە ئاماژەم پێکرد ئەوەیە کە هەر لە ئێستادا دوژمنی و دژایەتی نێوان نەتەوەکان کەمتر بکەینەوە و ئەو مەسەلانە کە لە نێوانماندا هەن، ئەمڕۆ چارەسەریان بکەین. دروستکردنی دوژمن ئەمڕۆ، واتە خەیانەت لە نەسڵی داهاتوو. ئەمەش بەو مانایە نییە کە لە مافە ڕەواکانمان یان داواکانمان پاشگەز ببینەوە، بەڵکوو دۆزینەوەی باڵانسێکە بە لەبەرچاوگرتنی زۆر فاکتەر.

بە پێچەوانەی ئەو کەسانەی کە ڕەخنەیان لەم لێکتێگەیشتننامە هەیە و دەڵێن لەسەر ئەساسی مێژوو بووە، ئەم لێکتێگەیشتننامە ڕووی لە داهاتووە.

سەرچاوەی ئەو ڕەخنانە تاکەکەس یان فەرد بوون، ئەمە هەڵبەت لە گرینگی ڕەخنەکان کەم ناکاتەوە، بەڵام مەبەستی من لێرە لە باسکردنی تاکەکەس لە بەرانبەر حیزب ئاماژەدان بە مەسەلەی بەرپرسیارەتییە، بەرپرسیارەتی مێژوویی لە بەرانبەر بارودۆخی ئێستا و داهاتووی نەتەوەکەت.

لە لایەکی دیکەوە کاتێ باسی تەفاهۆمنامە دەکرێت، واتە کارکردن لە سەر ئەساسی چەند خاڵ کە دەتوانن خاڵە سەرەکییەکانی هیچکام لەو جەرەیانانە کە تێیدا بەشدارن، نەبن.

سەبارەت بە مەسەلەی "پێکەوە ژیان" پێویستە ئەوە ڕوون بکەمەوە کە بە پێچەوانەی ئەو کەسانە کە ڕەخنەیان لەم لێکتێگەیشتننامە لە سەر ئەساسی مێژوو بووە، ئەم لێکتێگەیشتننامە ڕووی لە داهاتووە، بە گشتی پێویستە سپاسی ئەو کەسانە بکەین کە ڕەخنەیان گرت و ئەمە پیشان دەدات کە کۆمەڵگایەکی هوشیار و زیندوومان هەیە و کۆمەڵگاکەمان بە تایبەت چاوەڕوانی ئەکتە سیاسییەکانی حیزبەکەمان، حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانن. ئێمەش پێویستە وێڕای لەبەرچاوگرتنی ئەو ڕەخنانە، ئەرکی مێژوویی خۆمان لە بیرنەچێتەوە.

● واژۆکردنی سەنەدێکی لەم چەشنە چەندە دەتوانێ یارمەتیدەر بێ بۆ بەرەوپێشبردنی زیاتری بزووتنەوەی کوردستان یان بە واتایەکی تر کاریگەرییەکانی ئەم سەنەدە لەسەر گەیشتنی کورد بە مافە نەتەوایەتییەکانی چین؟

لە پرسیارەکانی پێشووتر ئاماژەتان بە کۆنگرەی نەتەوەکانی ئێرانی فێدراڵ کرد. کاتێک ساڵی ۲۰۰۵ ئەم کۆنگرە پێک هات، ئەدەبیاتێکی نامۆی لە ناو گۆڕەپانی سیاسی ئێراندا لە سەر ئەساسی فرەنەتەوە بوونی ئێران، مافی نەتەوە بندەستەکان و فێدراڵیزم، دروست کرد. ئەو ئەدەبیاتە لە لایەن بەشێکی زۆر لە ئۆپۆزیسیۆنی ئێران بایکۆت دەکرا. واژۆکردنی ئەم لێکتێگەیشتننامە واتە سەرکەوتنی کۆنگرەی نەتەوەکان و سەپاندنی ئەو ئەدەبیاتە. ئێستا ئیدی کەس ناتوانێ حاشا لە فرەنەتەوەبوونی ئێران بکات و کەم کەس دەتوانێ بیر لە دروست کردنی سیستمێکی ناوەندگەرا بۆ ئێران بکاتەوە.

خاڵێکی زۆر گرینگی دیکە کە لەم بەڵگەنامە هاتووە، ئاماژەدان بە مەسەلەی دابینکردنی مافی چارەنووسە کە یەکەم جارە لە بەڵگەنامەیەکی فەرمی لە ئێئتلافێکی گەورەی لەم چەشنە باسی لێوە دەکرێت.

حیزبی ئێمە وەکوو حیزبێکی دێموکراتیکی نەتەوەیی، گەیشتنی کورد بە مافە نەتەوایەتییەکانی هەمیشە لە ئەولەویەتی بووە، هەموو ئەکتەکانیشی لەم چوارچێوەیەن.

● وەها سەنەدێک کە وەک دەوترێ لە چەشنی خۆیدا کەموێنە و تەنانەت بێوێنەیە چەندە دەتوانێ سەرنجی لایەنی بیانی و وڵاتانی زلهێز ڕابکێشێ تا وەک ئاڵتێرناتیڤێک بۆ پاش ڕووخانی کۆماری ئیسلامی سەیری بکەن؟

ئەم لێکتێگەیشتننامە تەنیا بەشێک لە ئۆپۆزیسیۆنی ئێران لەخۆ دەگرێت، بۆیە لە بارودۆخی ئێستا ئێمە ناتوانین ئیددیعای ئەوەمان هەبێت کە ئاڵتێرناتیڤێک بین بۆ ڕێژیم، بەڵام خاڵێکی گرینگ ئەوەیە کە ئەم لێکتێگەیشتننامە پاش چەند ساڵ لە دیالۆگی نێوان لایەنەکان واژۆ کرا و هەر بەو شێوە کە لە بانگهێشتنامەکەش (فراخوان) نووسراوە، داوا کراوە کە لایەنەکانی دیکە پەیوەست بن، بۆیە ئەگەری ئەوە هەیە کە لە داهاتوودا بەربڵاوتر بکرێتەوە و ببێتە ئاڵتێرناتیڤێکی جیدی بۆ پاش کۆماری ئیسلامی.

پێویستە ئەوەشمان لەبیر بێت کە ئێمە وەکوو حیزبی دێموکرات و حیزبەکانی دیکەی نەتەوە ستەملێکراوەکان هەرچی زۆرتر لە ئێئتیلافەکان بەشداری بکەین و داخوازییەکانی خۆمان مەترەح بکەین، مەسەلەی فرەنەتەوەبوونی ئێران و مافی نەتەوەکان زۆرتر باس دەکرێت و لە داهاتوودا دەبێتە هۆی ئاسانتر دابینکردنی مافە زەوتکراوەکانمان.

● کاریگەرییەکانی لەسەر ئۆپۆزسیۆنی فارس کە ئامادە نین دان بە فرەنەتەوەبوونی ئێراندا بنێن چی بووە یان چی دەبێت؟

بەشێکی ئۆپۆزیسیۆنی فارس زۆر بە باشی پێشوازی لەم لێکتێگەیشتننامە کردووە و ئامادەیی خۆیان بۆ هاوکاری دەربڕیوە، ئەمەش زۆر دڵخۆشکەرە، بەڵام بەشێکی دیکە کە لە بیرکردنەوە سەبارەت بە نەتەوە بندەستەکان هیچ جیاوازییەکیان لەگەڵ کۆماری ئیسلامی ئێران نییە، لەم لێکنزیکبوونەوە نیگەرانن. نیگەرانی بەشێکی ئەوانە دەگەڕێتەوە بۆ نەبوونی باوەڕ و ئیعتیماد لە نێو لایەنەکان کە مرۆڤ دەتوانێ هیوادار بێت کە چارەسەر دەکرێت، بەڵام نیگەرانی بەشێکی دیکەیان سەرچاوەکەی دەگەڕێتەوە بە باوەڕی شۆڤینیستی، خۆ بەسەرترزانین و تەنانەت ڕەگەزپەرەستانەی ئەو لایەنانە کە پێویستە لە چوارچێوەی مافی مرۆڤ و کەرامەتی مرۆڤ مەحکووم بکرێت.

وەرزی تفەنگ و جامانە

سەرماوەزی ئەمساڵمان تامی شنەبای لاملی وڵاتی
هەڵگرتووە و
راسانی ئەم وەرزەمان،
لە گابەردی زنارانی حەفت دەیە نەوەستان دەگەڕێتەوە.
ئەوە نووکی قەڵەمی مێژووە
بە لاپاڵی پەیکەرەی ئازادی و
سەر جەستەی خەواڵووی پەیمانی نێودەوڵەتی
وێنەی بێگەردی شۆڕشمان هەڵدەکۆڵێ و
بە سەر پەڕەی سەرماوەزەوە دەنووسێ:
پیاوانی ئەم وەرزەت
لە تفەنگی سەر شانیانەوە لە دایك دەبن و
ژنانی ئەم رۆژەت
چاوانیان لە ئاگردانی شاخەوە دادەگیرسێ.
تا قازی لە ئاسۆی سنووری سێدارە و پەتەوە
خۆری داهاتووی ئەم وەرزەمانی دەکێشا و
ئاڵامانی بە سەری بەرزتر لە سێدارەوە دەخستە شەکانەوە
کۆماری ئەم وڵاتە، لە گەلاوێژ دا
سوێندی بە ناوی ئەم خاکەوە پیرۆز کرد.
گەر ژانی ئەم نەوە نەبوایە
چۆن قەندیل وەك دایك، گەورەیی ئەم رازەی ئەخستە سەرشان
و چۆن سەنگەر وەك لانك، ئەم عەرزەی بن پێتی دەجووڵاند.
گەر ژانی ئەم نەوە نەبوایە
سەدەیەك بەپێوە راوەستان، چۆن دەکرا
سەر بە بنمیچی ئاسمانەوە راگرتن، کێ دەیکرد.
ئەوەتا جەلادان، لە بازنەی فرت و فێڵ دانیشتوون
سەر پەنجەی تاوانی خۆیان بگەسن و
رەشایی غەدرەکان بە مۆری رێککەوتن داپۆشن.
ئەوەتا بەرێوەن بە تانك و دەبابە بن بەردان داگیرکەن،
نەهێڵن لووتکەمان، بە تاجی نێو سەدە راوەستان، بوەستێ ،
نەهێڵن باوەشی ئەم خاکە گوڵاڵە هەڵبێنێ و
گوڵاڵەی پێدەشتان، دێموکرات لەبەرکات،
هێشتا لەوبەری ئەم سنوورانەوە
بەردی بەر دەرگای پاسەوانان لە خەیانەت هەڵدەکێشرێن و
چەکی نێو لەپی درندەی یاخییان
بە باڵای سێبەری وڕەتانا هەڵدەکوتێ،
تۆ لێرە بە نووکی قەڵەم و بە خامەی سەر لووتکەی چیاوە
وانەی ئازادی بۆ بیری هەڵۆکانی فێرگەکەت دائەدەیت و
وێنەی ئەم خاکە بە ســــنووری ڕوانینی پێش شـــەهیدبوونمان
دەکێشیتەوە.
سەدەکان گەیشتوونەتە مەنزڵگەی باران و
دێموکرات هەر بازەکەی جارانە
دۆڵاخی مانەوەی لە پێڵاوی پۆڵادا هەڵدەکێشێت و
کۆڵەپشتی گەڕانەوەی بە توێشووی ورەوە دەخاتە سەرشان.
لەم وەرزەی تفەنگ و جامانە
کە خۆر لە فیشەکدانی باخەڵتانەوە دەڕوانێتە رووناکی نیگاتان،
مانگ لە کڵاوە پێچراوەکەی دووتۆی جامانەوە
سروودێك بۆ رۆژبوونەوەی ئەم سەدە دەخوێنێت.
بەم هەموو راسانەو
بەم گشتە هەستانەوەی بناران
چی ماوە نەتانخستبێتە هەڵفڕین و
چی هەیە نەنووسابێتە ئارەقەی سەر رووومەتتانەوە.
بەم جلە خاکییە و
بەم رەنگە سوورەی سەر پەڕەی مێژوومان
لە پێشوازی وەرزێکی تازەدا وەستاوین
پڕ دەبین لە رازی ئێوارانی پێدەشت و
هەتا خۆری نێوچاوانی کێلە شین و قەندیل و تەرەغە و کۆساڵان
بە بزەی روخساری ئەڤینمان دەنەخشێ
بە دەست و مەچەکی شاخەوە، خاکەڕاتر لە وەتەن
پێشمەرگە دەنووسینەوە.

گوڵباخ بەهرامی

KURDISTAN

Published by Democratic Party of Iranian Kurdistan • No:739 6 Dec. 2018

ڕۆژنامەی «کوردستان» و ماڵپەڕەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
لە تۆڕی جیهانیی ئینتێرنێتدا:

www.kurdistanmedia.com
info@kurdistanmedia.com

http://www.pdki.org
pdkiran@club-internet.fr

telegram.me/PDKImedia

ڕۆژنامەی کوردستان بەمەبەستی هەرچی زیاتر ئاشکراکردنی پێشێلکارییەکانی مافی مرۆڤ لە ناوچەکانی کوردستانی ڕۆژهەڵات، هەر دوو حەوتوو جارێک ڕاپۆرتێک لە سەر بارودۆخی مافی مرۆڤ لە کوردستانی ڕۆژهەڵات بڵاو و دەیخاتە بەر دیدی خوێنەران ڕۆژنامەی کوردستان.

ئەم ڕاپۆرت و ئامارانە باس لە حاڵەتەکانی پێشێلکردنی مافی مرۆڤ لە ماوەی دوو حەوتووی سەرەتای مانگی سەرماوەزی ساڵی ٩٧ی هەتاوی لە شار و ناوچە کوردنشـــینەکانی کوردستانی ڕۆژهەڵات دەکات کە بریتییە لە حاڵەتەکانی دەسبەسەرکردن، بانگهێشت، ئێعدام، کوژران و بریندار بوونی کۆڵبەران، کرێکاران، خۆکوشتن، زیندانیان و مەحکووم کردنی هاووڵاتییان لە کوردستانی ئێران.

هێمایەک لە پێشێلکردنی مافەکانی مرۆڤ لە دوو حەوتووی ڕابردوودا

دەسبەسەر کردن، بانگهێشت کردن، ناڕوونی چارنووسی هاووڵاتییانی کورد:

هێزەکانی ئیتلاعاتی حکوومەت لە شاری سەردەشت ٤ هاووڵاتیی کوردی خەڵکی ئەو شارەیان کە ماوەی زیاتر لە ٢٠ ڕۆژە دەسبەسەر کردووە؛ هیچ زانیارییەک لەو بارەیەوە لە سەر چارەنووسیان لە بەردەستدا نییە. شوناسی ئەو چوار هاووڵاتییە سەردەشتییە بەم چەشنەیە: "ڕەحمەت کوڕی قادر، بەرپرسی کتێبخانەی ئیمام شافعی، عەبدولڕحمان حەسەنژاد کوڕی سەعید خەڵکی شارۆچکەی نەڵاس و دوو برای دیکەی بە ناوەکانی سلێمان و محەممەد شاکری کوڕی حاجی ئەحمەد"، ڕاگەیاندووە.

"جەمشید گوڵ ئەندامی" زیندانیی کورد لە گرتووخانەی زیندانی شاری مەهاباد لە دۆخێکی نالەباری دەروونیدایە.

ڕۆژی پێنجشەممە ١ی سەرماوەز، "نەهیە وەکیلی"، دایکی چالاکێکی ژینگەپارێزی، کە هەنووکە لە زیندانی ئیتلاعاتی شاری سنەدایە، بە هۆی گوشاری ناوەندە ئەمنییەتییەکانی حکوومەتی، بە هۆی جەڵتەی دڵەوە، گیانی لە دەسدا.

دوو هاووڵاتیی کورد بە ناوەکانی "جەماڵ یووسفی" خەڵکی گوندی "موشیرئاوا" و "حوسێن ئیبراهیم حەمزە" کوڕی عەبدوڵلا خەڵکی گوندی "قەرەگۆل" سەر بە شاری بۆکان، سەرەڕای تێپەڕینی دوو ساڵ لە دەسبەسەرکرانیان، هەروەها بارودۆخیان ناڕوونە.

دوو زیندانیی سیاسیی کورد بە ناوەکانی "هوشمەند عەلیپوور"، خەڵکی شاری سەردەشت و "محەممەد ئوستادقادر"، خەڵکی شاری سەقز، بە هۆی دەستێوەردانی ئیدارەی ئیتلاعاتی شاری سنە، لە دەسپێڕاگەیشتن بە پارێزەر بێبەری بوون.

ڕۆژی شەممە ٣ی سەرماوەز، دوو لاوی کورد، بە ناوەکانی "پەیام ئەنوەری" و "ڕەزا مەریەمی"، خەڵکی شاری بانە، لە لایەن هێزە ئیتلاعاتییەکانەوە دەسبەسەر کراون؛ هێزە ئیتلاعاتییەکان بەبێ بەڵگەی یاسایی، هێرشیان کردووەتە سەر ماڵی ئەو دوو هاووڵاتییە کوردە و دەسبەسەریان کردوون.

شەوی شەممە ٣ی سەماوەز، چالکێکی سێنفی مامۆستایان بە ناوی "حامید نەرگسی" خەڵکی شاری دیواندەرە لە لایەن هێزە ئیتلاعاتییەکانی سەر بە ئیدارەی ئیتلاعاتی سپا دەسبەسەر کرا.

ڕۆژی شەممە ٣ی سەرماوەز، هاووڵاتییەکی کورد بە ناوی "سینا ئەحمەدی" خەڵکی شاری بانە لە لایەن هێزە ئیتلاعاتییەکانەوە دەسبەسەر کرا. چەند ڕۆژ پێش، هاووڵاتییەکی کورد بە ناوی "حشمەت ئادمن" تەمەن ٢٨ ساڵ خەڵکی گوندی "ئەسپەڕێز" سەر بە دێهستانی "پیرشالیار"ی شاری سەوڵاوا، لە لایەن مەئموورانی ئیتلاعاتی سەر بە هێزە ئیتلاعاتییەکانەوە دەسبەسەر کرا.

دوو حەوتوو پێش، هاووڵاتییەکی کورد بە ناوی "حەسەن" کوڕی "قوربانی" خەڵکی گوندی "بێران"ی شاری سەردەشت لە لایەن هێزە ئیتلاعاتییەکانی ئەو شارەوە دەسبەسەر کرا؛ هەواڵنێری کوردپا لە شاری سەردەشت ڕایگەیاند: "ئەو هاووڵاتییە کوردە، بە تۆمەتی "هاوکاری لەگەڵ یەکێک لە حیزبە کوردییەکانی ئۆپۆزسیونی حکوومەتی ئێران" لە لایەن هێزە ئیتلاعاتییەکانەوە دەسبەسەر کراوە.

ڕۆژی پێنجشەممە ١ی سەرماوەز، هاووڵاتییەکی کورد بە ناوی "تاهیر سۆفی" تەمەن ٣٦ ساڵ خەڵکی گوندی "گەرگوولی خواروو"، سەر بە شاری پیرانشار لە لایەن هێزە ئیتلاعاتییەکانەوە دەسبەسەر کرا.

"ئازەر تاهێرئابادی" ڕۆژنامەنووسی کورد، خەڵکی شاری کرماشان بە هۆی پێنەدانی ویزا، لە بەشداری کردن لە ١١هەمین کۆنفرانسی پرسی نەتەوەکان لە ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکان لە ژنێف، بەجێما.

ڕۆژی سێشەممە ٦ی سەرماوەز، هاووڵاتییەکی کورد بە ناوی "یووسف مەحموودی " خەڵکی شاری بۆکان بۆ تێپەڕاندنی ماوەی زیندانییەکەی، بۆ زیندانی ئەو شارە گوازرایەوە.

ڕۆژی سێشەممە ٦ی سەرماوەز، "عێزەت نەسری" چالاکی کرێکاریی کورد، بۆ تێپەڕاندنی ماوەی زیندانەکەی بەپێی حوکمی دادگوستەریی شاری سەقز، خۆی بە ناوەندە قەزاییەکان ناساند و بۆ زیندانی ناوەندیی ئەو شارە ڕاگوێزرا.

هاووڵاتییەکی کورد خەڵکی گوندی "شەمۆلە"ی شاری سەردەشت، بە ناوی "سۆران خزری" تەمەن ٢١ ساڵ کوڕی حەسەن خزری، لە ترسی دەسبەسەرکردنی لە لایەن هێزە ئیتلاعاتییەکانەوە، ماوەی دوو مانگە خۆی حەشار داوە.

پاش دەسبەسەر کردنی ئومید شامحەممەدی و حامید نەرگسی لە چالاکانی سێنفی مامۆستایانی شاری دیواندەرە، ناوەندە ئیتلاعاتییەکان گوشاری زیاتریان خستووەتە سەر چالاکانی مەدەنیی ئەو شارە.

حوکمی ٢ ساڵ و ١٨٨ ڕۆژ زیندان بۆ ٦ چالاکی کرێکاری خەڵکی شاری کامیاران بە ناوەکانی "مێهرداد سەبووری، دڵنیا سەبووری، ئومید ئەحمەدی، ئارام محەممەدی، شاهۆ سادقی و ڕۆژین ئیبراهیمی" لە لایەن لقی چواری دادگای پێداچوونەوەی شاری سنە پشتڕاست کرایەوە.

ڕۆژی ١٠ی سەرماوەز ٢٠ ڕۆژ بە سەر دەسبەسەرکردنی ئومید شامحەممەدی، مامۆستای کوردی خەڵکی شاری دیواندەرە، لە لایەن هێزە ئیتلاعاتییەکانەوە تێدەپەڕێ و چارەنووسی ناوبراو هەروا بە ناڕوونی ماوەتەوە.

بۆ دووهەمین جار، بە مەبەستی دەسبەسەرکردنی چالاکێکی ڕاگەیاندنکار، بە ناوی "کاوان سەجادی" هێزە ئیتلاعاتییەکان هێرشیان کردە سەر ماڵی ناوبراو، بەڵام لە دەسبەسەرکردنی ئەو هاووڵاتییە کوردە سەرکەوتوو نەبوون.

ڕۆژی یەکشەممە ١١ی سەرماوەز، مامۆستا عەبدولباقی سەعیدی، پێشنوێژی پێشووی مزگەوتی "تەرخان ئاوا"ی بانە لەلایەن ئیتلاعاتییەکانەوە دەسبەسەر و بۆ لێپێچینەوە ڕەوانەی گرتنگەی ئیتلاعاتی بانە کرا.

ڕۆژی یەکشەممە ١١ی سەرماوەز، "سەحەر کازمی" چالاکی مەدەنیی کوردی خەڵکی سنە، پاش بانگهێشتی بۆ دادگوستەریی شاری سنە، دەسبەسەر و ڕەوانەی گرتووخانە کرا.

دووشەممە، ١٢ی سەرماوەزی ١٣٩٧، هێزە ئیتلاعاتییەکان بۆ دەسبەسەرکردنی "سۆران خزری" تەمەن ٢١ ساڵ، کوڕی حەسەن، هێرشیان کردووەتە سەر خانووی ناوبراو، بەڵام نەیاتوانیوە دەستبەسەری بکەن.

لقی چواری دادگای پێداچوونەوەی سنە حوکمی یەک ساڵ زیندانی بۆ " محەممەدنەعیم محەممەدپوور" تەمەن ٤٥ ساڵ و کوڕی "عەبدولکەریم"ی پشتڕاست کردەوە.

کۆڵبەران:

ڕۆژی چوارشەممە ٣٠ی خەزەڵوەر، کۆڵبەرێکی لاو بە ناوی "زەینەدین شێخە" خەڵکی شاری سەردەشت لە سنووری "کانی خوا"ی شاری پیرانشار لە لایەن هێزە ئینتزامییەکانی حکوومەتی ئێرانەوە دەسبەسەر کرا.

ژمارەیەک لە کۆڵبەرانی کورد لە بەرزاییەکانی داڵانپەڕی مەرگەوەڕ، لە لایەن هێزە نیزامییەکانی حکوومەتییەوە تەقەیان لێکرا و لە ئەنجامی ئەو تەقەکردنەدا، کۆڵبەرێکی کورد بە ناوی "مامەش عەلیزادە" خەڵکی ناوچەی تەرگەوەڕ، بە سەختی بریندار بوو.

ڕۆژی سێشەممە ٦ی سەرماوەز، کۆڵبەرێکی کورد، بە ناوی "مێهدی ئەمینی"، کوڕی مەجید خەڵکی گوندی "نەنوڕ"ی شاری بانە، بە تەقەی هێزە نیزامییەکان پێکرا و پاش ڕەوانەکردنی بۆ نەخۆشخانەی بانە، بۆ چارەسەریی پزیشکی، بە برینداریی لە لایەن دوو کەس لە مەئموورانی هێزە ئینتزامییەکان، لە نەخۆشخانەی لێی دراوە.

ڕۆژی پێنجشەممە ٨ی سەرماوەز، کۆڵبەرێکی کورد بە ناوی "هادی سەلیمی"، تەمەن ٣٠ ساڵ کوڕی ئەحمەد، بە هۆی تەقەی هێزە نیزامییەکانی حکوومەتی، جێگیر لە پایگای "ماڵتە"ی شاری بانە، گیانی لە دەست دا.

شەوی چوارشەممە ٧ی سەرماوەز، کۆڵبەرێکی کورد بە ناوی "سەعدوڵلا شەریفزادە" خەڵکی گوندی "نەمشیر"ی شاری بانە، بە هۆی بەربوونەوە لە بەرزایی، بە توندی بریندار بوو.

سەرلەبەیانی ڕۆژی هەینی ٩ی سەرماوەز، لە سنووری "دڵاوان"ـی شاری پیرانشار، کۆڵبەرێکی نەغەدەیی بە تەقەی ڕاستەوخۆی هێزە نیزامییەکان گیانی لە دەست دا؛ شوناسی ئەو کۆڵبەرە کوردە بە ناوی "محەممەد عەباسی" تەمەن ٣٠ ساڵ خەڵکی گوندی "دایماوێ"ـی شاری نەغەدە ڕاگەیەندراوە.

ئێوارەی ڕۆژی پێنجشەممە ٨ی سەرماوەز، هێزە نیزامییەکانی حکوومەت ژمارەیەک لە کۆڵبەرانیان لە سنووری "کانی خوا" شاری پیرانشار دایە بەر دەسڕێژ و لە ئاکامدا کۆڵبەرێکی کورد بە ناوی "فەرهاد بەیانەک" خەڵکی گوندی "ماشکان" گیانی لە دەست دا؛ لەو ڕووداوەدا، "سدیق بەیانەک" برای فەرهاد بەیانەک لە ئەنجامی تەقەی هێزە نیزامییەکان لاقی پێکرا.

خۆکوژی:

ڕۆژی دووشەممە ٢٨ی خەزەڵوەر، ژنە هاووڵاتییەکی کورد بە ناوی "نەرمین سەمەدی" کچی عوسمان، خەڵکی شاری بۆکان بە هۆی کێشەی بنەماڵەیی لەگەڵ مێردەکەی کۆتایی بە ژیانی خۆی هێنا.

ڕۆژی شەممە ٣ی سەرماوەز، سەبازێکی کوردی خەڵکی شاری مەهاباد، بە هۆکارێکی نادیار دەستی دایە خۆکوژی و هەنووکە لە نەخۆشخانەی ئەو شارە لە ژێر چاوەدێریی پزیشکیدایە.

لاوێکی دیکەی خەڵکی شاری بۆکان بە هۆکاری نادیار لە پارکی میللەتی ئەو شارە دەستی دایە خۆکوژی و کۆتایی بە ژیانی خۆی هێنا؛ شوناسی ئەو لاوە کوردە، بە ناوی "ئەنوەر. ن" تەمەن ٢٨ ساڵ ڕاگەیەندراوە.

ڕۆژی دووشەممە ٥ی سەرماوەز، ژنێکی لاو بە ناوی "فەرزانە پاک ئاری" خەڵکی گوندی سەرچنار و دانیشتووی گوندی "سەوزی" سەر بە شاری میاندوئاو، بە هۆی کێشەی بنەماڵەییەوە ئاگری لە جەستەی خۆی بەردا کە دواتر ڕۆژی هەینی ٩ی سەرماوەز بە هۆی کاریگەربوونی سووتاوییەکەیەوە، لە نەخۆشخانەی شاری تەورێز گیانی لە دەست دا.

لە شەش مانگی یەکەمی ئەمساڵدا، ١٩٥ حاڵەتی خۆکوژیی لە شاری مەهاباد ڕووی داوە، کە زۆربەی ئەو کەسانەی هەوڵی خۆکوژیان داوە، تەمەنیان لە نێوان ١٥ هەتا ٣٤ ساڵ بووە؛ بەرپرسی تۆڕی بێهداشت و دەرمانی شاری مەهاباد ڕایگەیاندووە: ١٩٥ حاڵەتی خۆکوژیی لە شەش مانگی یەکەمی ئەمساڵدا، لە شاری مەهاباد ڕووی داوە و لەو ١٩٥ کەسە، ١١ کەسیان گیانیان لە دەست داوە؛ سامرەند مەرزڕەنگ، هۆکارەکانی خۆکوژیی هاووڵاتییانی لە شاری مەهاباد بۆ کێشەی ئابووری و بنەماڵەیی و خراپ ڕوانین لە ژیان و ..... زانیوە.

ژنە هاووڵاتییەکی کورد بە ناوی "لایقە پەیرەوی" خەڵکی گوندی "خانقا"ی ناوچەی تەرگەوەڕی ورمێ، دەستی دایە خۆکوژی؛ ئەو ژنە هاووڵاتییە کوردە لە ڕێگای خۆهەڵواسینەوە کۆتایی بە ژیانی خۆی هێناوە و هەتا ئێستا هۆکاری خۆکوژییەکەی نەزانراوە.

مین:

سەرلەبەیانیی ڕۆژی، یەکشەممە، ١١ی سەرماوەز، دوو هاووڵاتیی کورد بە ناوەکانی "کامیار عەبدوڵلاهی"، تەمەن ٣٠ ساڵ و "سەفەر ڕەحمانی" تەمەن ٣٥ ساڵ، بە هۆی تەقینەوەی مین لە ناوچەی "هەنگەژاڵ"ی شاری بانە، تووشی بریندابوونی لاق بوون. "کامیار عەبدوڵلاهی"، تەمەن ٣٠ ساڵ و "سەفەر ڕەحمانی" تەمەن ٣٥ ساڵ کە بە هۆی تەقینەوەی مین لە ناوچەی "هەنگەژاڵ"ـی شاری بانە، لاقیان بریندار ببوو، لە قولاپەی لاقیانەوە پەڕیوە.

ڕۆژی سێشەممە، ١٣ی سەرماوەز، بە هۆی تەقینەوەی مینی بەجێماو لە شەڕی ٨ ساڵەی نێوان عێراق و ئێران لە ناوچەی چم هندی لە موسیانی دێهلۆڕان، هاووڵاتێیەکی تەمەن ٦٠ ساڵ، بریندار بوو.

کرێکار:

ڕۆژی پێنجشەممە ٨ی سەرماوەز، کرێکارێکی بانەیی بە ناوی "هـ . ق"، تەمەن ٤٤ ساڵ، لە شاری بانە تووشی ڕووداوی کار هات.

ئێعدام:

دیوانی باڵای وڵات، بە پشتبەستن بە لێکۆڵینەوە و بەڵگەکانی پزیشکی یاسایی، حوکمی ئێعدامی بۆ سێ هاووڵاتیی بە ناوەکانی "کەماڵ ئەسغەری، دانیال دیوانیئازەر و دانیال زینعابدین" بە تۆمەتی کوشتنی "سادق بەرمەکی" خەڵکی شاری مەهاباد بڕییەوە؛ هەروەها، لەو بڕیارەی دیوانی باڵای وڵات، بۆ کەسی چوارەمی بەشداربووی ئەو ڕووداوە، حوکمی ١٠ ساڵ زیندانی پەسەند کردووە.

"میلاد عەزیمی" کوڕی محەممەدئیبراهیم، مێرمنداڵێکی کوردە، کە بە تاوانی "قەساس" لە زینداندایە، ڕۆژی ١٧ی سەرماوەزی ساڵی ٩٢ی هەتاوی لە تەمەنی ١٦ ساڵیدا لە شەڕ لەگەڵ قوتابییانی شارەکی ڕوودەکی بە تۆمەتی "کوشتنی بەئەنقەست"، لە لایەن پۆلیسی ئاگاهییەوە دەسبەسەر کرا، دوای تێپەڕینی ٥ ساڵ لە زینداندا، ئەگەری هەیە ئێعدام بکرێت. لەو پەیوەندییەدا، خێرخوازانی کرماشانی مێرمنداڵێکی کوردیان کە بە تاوانی "قەساس" لە زینداندا بوو لە سێدارە ڕزگاریان کرد. دانش پەروەر، بەرپرسی " جمعیت امام علی کرماشان" لە وتووێژێکدا لەگەڵ هەواڵنێری کوردپا وێڕای پشتڕاست کردنەوەی ئەم هەواڵە گوتوویەتی: بە خۆشییەوە بڕە پارەی پێویست بۆ ڕزگار کردنی میلاد لە ئێعدام بە یارمەتی خێرخوازان کۆ کرایەوە و دوای تێپەڕاندنی قۆناغە ئیداری و یاساییەکان ڕادەستی بنەماڵەی کوژراو دەکرێت.

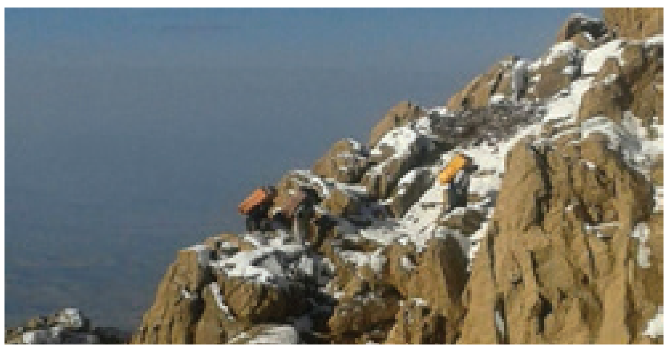

سەرچاوە:
ئاژانسی هەواڵدەریی کوردپا